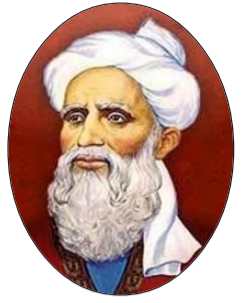

АНВОРИ ДОНИШ

E-mail: anvor.donish@kgu.tj Нашрияи Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ*
www.kgu.tj №11 (276) 14-уми сентябри соли 2018, ҷумба (оғози нашр: соли 1994)

**СУХАНРОИ ДАР ВОХӯРӢ БО УСТОДОНУ ДОНИШЧӯӢНИ
ДОНИШГОӢИ ДАВЛАТИИ ТИББИИ ТОӢИКИСТОН ВА КОР-
МАНДОНИ СОӢАИ ТАНДУРУСТӢ БА МУНОСИБАТИ РӯЗИ
ДОНИШ ВА ОГОЗИ СОЛИ НАВИ ТАӢСИЛ**

**ИСТИҚЛОЛИЯТ НЕЪМАТЕСТ,
КИ ОНРО ӢИФЗ МЕБОЯД!**

**ИФТИТОӢИ КӯДАКИСТОНИ
"СИТОРА"**

**БО СУРЪАТИ БАЛАНД
РОНДАНИ МОШИН САДАМА
НЕ, ХУДКУШИСТ!**

01.09.2018, шаҳри Душанбе

Устодону донишчӯени гиromӣ!
Муҳтарам роҳбарону кормандони соҳаи тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳоли!

Ҳозирини арҷманд!

Ҳамаи шумо ва устодону омӯзгорони муассисаҳои таълимӣ, хонандагону донишчӯён, аҳли маориф, кормандони соҳаи тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии мамлакатро ба муносибати оғози соли нави таҳсил, Рӯзи дониш ва дарси сулҳ табрик мегӯям.

Соли нави таҳсил, ки бо дарси сулҳ шуруъ мегардад, ҳар яки моро водор ме-

созад, ки доир ба моҳияти сулҳ, аҳаммияти суботи оромӣ ва ваҳдати миллии дар шароити кунунӣ бори дигар андеша кунем.

Зеро масъалаи сулҳ дар ҳамаи давру замонҳо ва бахусус, дар шароити ниҳоят мураккаби ҷаҳони имрӯза аз ҷумлаи масоили ниҳоят муҳим буда, ҳифзи он шартҳои асосии пойдории ҳар як давлат ва дар маҷмӯъ, амнияти осудагии ҷомеаи башарӣ мебошад.

Сулҳу оромӣ ва суботи сиёсӣ, хусусан, барои мардуми шарифи тоҷик мафҳуми бисёр азиз буда, сокинони кишвари мо

ба ҷадру манзалати ин неъматӣ ҳаётбахш бештар мерасанд.

Зеро халқи Тоҷикистон бар асари даргириҳои сиёсии солҳои 90-уми асри гузашта ва ҷанги таҳмилии шаҳрвандӣ ба зарбаи ҷонкоҳе гирифтанд шуд, ки даҳшати онро ягон фарди солимфикри ҷомеаи мо ҳаргиз фаромӯш намекунад.

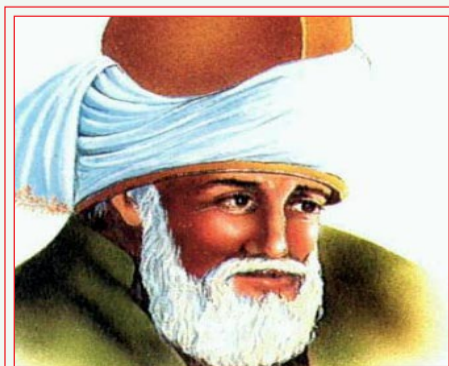
Мо хуб дар хотир дорем, ки дар он солҳо баъзе кишварҳо ба воситаи дастҳои худ, яъне роҳбарону фаъолони собиқ ҳизби террористиву экстремистии наҳзат - хоиноне, ки барои қонеъ сохта-

(Идомаи дар саҳ. 2,3,4)

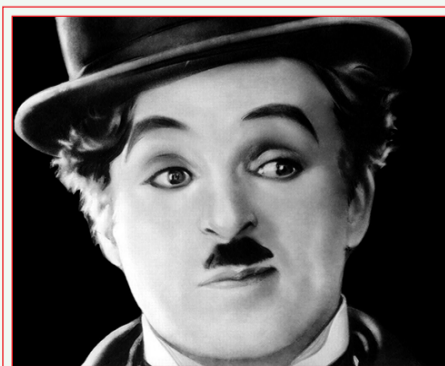
**СОЛРӯЗ ХУҶАСТА
БОД, УСТОД!**

**АЗ ТАСБЕӢ ТО
ТАРОНА**

**ВАСИЯТНОМАИ ЧАРЛИ
ЧАПЛИН БА ДУХТАРАШ**

**ЧАРО МО
ДАӢАЛЕМ?**

СУХАНРОИ ДАР ВОХҶҶҶ БО УСТОДОНУ ДОНИШЧҶҶНИ ДОНИШГОҶИ ДАВЛАТИИ ТИББИИ ТОҶИКИСТОН ВА КОРМАНДО- НИ СОҶАИ ТАНДУРУСТӢ БА МУНОСИБАТИ РҶЗИ ДОНИШ ВА ОҶОЗИ СОЛИ НАВИ ТАҶСИЛ

ни нафси бади хеш Ватан, миллат, таъриху фарҳанги миллӣ ва ҳатто мазҳабашонро фурухта буданд, мехостанд ба сари мардуми мо фарҳангу мазҳаби бегонаро таҳмил карда, дар Тоҷикистон давлати исломӣ барпо намоёнд.

Ҷарчанд ки ҷанги таҳмили дар кишварамон боиси қурбонии зиёд ва хисороти ниҳоят вазнин гардид, вале ин нақшаи шуми душманони миллати мо барбод рафт ва тири хоинони Тоҷикистон хок хӯрд.

Мардуми шарифи тоҷик дар атрофи Ҳукумати қонунӣ ва фарзандони огоҳу бонангу номуси худ муттаҳид шуда, соҳти давлатдорӣ демокративу ҳуқуқбунёд ва дунявиро интиҳобу пуштибонӣ карданд.

Бо дарназардошти сабақҳои талхи солҳои 90-ум ман шаҳрвандони кишварро доим хушдор меҳам, ки ҳамеша хушёр бошанд, зиракии сиёсиро аз даст надиҳанд ва дар ғафлат намонанд.

Зеро солҳои охир дар натиҷаи торафт густариш пайдо кардани фаъолияти гурӯҳу ҳаракатҳои экстремистиву террористӣ вазъи ҷаҳон ба дараҷае ҳассосу печида ва мураккабу пешгӯинашаванда гардидааст, ки ягон кишвар кафолати эмин мондану дар канор будан аз ин раванди хатарнокро надорад.

Имрӯз даҳлати берунаи харобкоронаву тақдирсӯзе, ки беш аз ду даҳсола қабл дар Тоҷикистони мо сурат гирифта буд, дар ҷандин кишвари Шарқи Наздик ва Миёна ва дигар минтақаҳои дунё, аз ҷумла Сурияву Ироқ, Тунису Яман, Афғонистон ва мамалики дигар амалӣ гардида, дар натиҷа садҳо ҳазор одамони бегуноҳ ба ҳалокат расидаанд ва миллионҳо нафари дигар ба тарки манзили зисту ватани худ маҷбур шудаанд.

Дар чунин шароит ҳимояи сулҳу оромӣ ба масъалаи муҳимтарин, аввалиндараҷа ва ҳаётии сокинони сайёра таъдил ёфта, аз ҷумла ҳар яки моро низ водор месозад, ки ба қадри суботи қомили сиёсии Ватани азизи худ расем ва онро чун неъматӣ бебаҳо ҷиндагиамон ҳифз намоём.

Мо насли наврас ва ҷавонорро бояд дар рӯҳияи ҳисси баланди миллӣ, ватандӯстӣ ва ифтихори ватандорӣ тарбия кунем.

Фарзандони мо бояд ҳамеша дар ёд дошта бошанд, ки илму дониш омӯхтан, соҳиби касбу ҳунар шудан ва ҷиндагии осудаву фаъолияти самараноки онҳо дар оянда аз ин омилҳои ҳаётбахш, яъне сулҳу оромии кишвар ва суботи сиёсии ҷомеа вобастагии мустақим дорад.

Давлат ва Ҳукумати Тоҷикистон ҳамаи захираву имкониятҳои ба фароҳам овардани шароити мусодир барои ҷиндагиву таҳсили наврасону ҷавонон, яъне насли ояндасози миллат сафарбар кардааст.

Ҳукумати мамлакат бо мақсади таъмин намудани рушди илму маориф, тандурустӣ, ҳифзи иҷтимоии аҳоли ва ҳалли масъалаҳои шуғлу варзиш маблағгузориро ба ин соҳаҳои афзалиятнок сол ба сол афзоиш медиҳад.

Танҳо соли равон дар кишвар аз ҳисоби ҳамаи сарчашмаҳо 150

муассисаи нави таълимӣ ба маблағи 524 миллион сомонӣ барои 70 ҳазор нафар хонанда бунёд гардида, як қисми онҳо дар арафаи соли нави таҳсил ба истифода супорида шуданд ва қисми дигарашон то охири сол ифтитоҳ карда мешаванд.

Тибқи амре, ки 22 майи соли равон ба имзо расонидам, аъзои Ҳукумат, роҳбарони кумитаҳо, ҳадамоту агентҳои, дигар сохтору мақомоти давлатӣ ва ташкилоту муассисаҳои, сарфи назар аз шакли моликияти онҳо, вазифадор намудам, ки дар тамоми шаҳру ноҳияҳо, махсусан, дар деҳаҳои дурдаст барои бунёди иншооти таъиноти иҷтимоӣ, аз қабилӣ муассисаҳои соҳаи маориф, тандурустӣ, фарҳанг, варзиш ва соҳаҳои хизматрасонӣ яқҳо бо соҳибкорону тоҷирон ва сокинони маҳалҳо тадбирҳои мушаххас андешанд.

Бовар дорам, ки то соли 2021, яъне то ҷашни сисолагии истиқлолияти давлатии Тоҷикистони азизамон қисми зиёди мушкилоту масъалаҳои соҳаи иҷтимоӣ рафъ хоҳанд шуд. Дар ин раванд мо ният дорем, ки то соли 2021 таъмиру таҷдид ва бунёди муассисаҳои таълимиро дар ҳамаи шаҳру ноҳияҳои мамлакат асосан ба анҷом расонем.

Як масъаларо хотирнишон менамоем, ки ба шарофати истиқлолият ва дар натиҷаи ғамхорӣ доимии Ҳукумат ҳоло дар кишвар ҳамаи шаклҳои муассисаҳои таълимӣ - литсею гимназияҳо, литсейҳои Президентӣ ва мактабҳои байналмилалӣ барои хонандагони болаёқат, коллеҷҳо ва филиалҳои муассисаҳои бонуфузи таҳсилоти олии кишварҳои хориҷӣ фаъолият доранд, ки чанд даҳсола пештар касе доир ба таъсиси онҳо ҳатто фикр намекард.

Илова бар ин, имрӯз ҳазорҳо нафар ҷавонони тоҷик дар бештарин мактабҳои олии мамалики пешрафтаи ҷаҳон машғули омӯхтани илму дониш ва касбу ҳунар мебошанд.

Мо ба масъалаи ғамхорӣ нисбат ба кормандони соҳаҳои иҷтимоӣ ҳамеша эътибори ав-

валиндараҷа медиҳем.

Масалан, танҳо музди меҳнати кормандони соҳаи маориф аз соли 2000-ум то соли 2018 беш аз 100 баробар зиёд карда шудааст.

Бо мақсади идома бахшидан ба раванди беҳсозии шароити моддии кормандони соҳаҳои илму маориф, тандурустӣ ва дигар бахшҳои иҷтимоӣ рӯзи 14 августи соли ҷорӣ фармони Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон доир ба баланд бардоштани андозаи музди меҳнати онҳо ба имзо расид, ки ҳамаи шумо аз ин иқдом хабар доред.

Ҳозирини гиромӣ!

Тибқи таҳлилҳои солҳои охир сатҳу сифати таълим дар муассисаҳои таълимии кишвар бештар шуда истодааст.

Як қисми муассисаҳои таҳсилоти умумӣ, бахусус, литсею гимназияҳо ба омӯзиши илмҳои дақиқу табиӣ ва технологияҳои иттилоотиву коммуникатсионӣ афзалият дода, дар ин самт ба пешравиҳо ноил гардидаанд.

Ҳоло ислоҳоти зинаҳои таҳсилоти ибтидоӣ ва миёнаи касбӣ бомаром амалӣ шуда истодааст. Дар натиҷа сатҳу сифати тайёр кардани мутахассисони ҷавобгӯ ба талаботи бозори меҳнат дар як қатор муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ имрӯз рӯ ба беҳбудӣ ниҳодааст.

Дар маҷмӯъ, навсозӣ дар низомии таҳсилоти олии касбӣ ва пас аз таҳсилоти олии касбӣ бомаром идома ёфта, бо татбиқи гардидаи усулҳои нави таълим дар аксари ихтисосҳо беҳбудӣ ба мушоҳида мерасад.

Ҳоло доираи ҷаҳонбинии наврасону ҷавонон васеъ гардида, шавқу рағбати онҳо ба омӯхтани илму дониш ва касбу ҳунар зиёдтар гардидааст.

Сатҳи маърифат, одоби ахлоқ ва саъю талоши насли имрӯза, яъне фарзандони замони истиқлолият моро ба ояндаи неки онҳо эътимод мебахшад. Итминон дорам, ки насли ояндасози мо минбаъд низ ба омӯзиши илмҳои муосир ва ҳифзи арзишҳои миллӣ эътибори бештар хоҳад дод.

Дар баробари дастовардҳои зикршуда дар баъзе муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ,

ибтидоӣ, миёна ва олии касбӣ ва баъд аз таҳсилоти олии касбӣ сифати таълим ва сатҳи дониш ҳанӯз ба стандартҳои байналмилалӣ ва меъёрҳои талаботи давлатӣ ҷавобгӯ нест.

Чунин вазъ дар низомии таҳсилоти миёна ва олии касбӣ ва баъди таҳсилоти касбии соҳаи тандурустӣ низ ба мушоҳида мерасад.

Аз ин рӯ, мо тасмим гирифтём, ки имрӯз бо шумо мулоқот карда, фикру мулоҳизаҳои худро доир ба дастоварду пешравиҳо, натиҷаҳои ислоҳоту навсозӣ, татбиқи консепсияву барномаҳои давлатии соҳаи тандурустӣ, сатҳи донишу малакаи донишҷӯёни муассисаҳои таълимии соҳа ва мушкилоти дар низомии ҳифзи иҷтимоии аҳоли мавҷуда баён намоём.

Ҷадафи стратегии давлату Ҳукумат дар соҳаи тандурустӣ бо роҳи ташвиқи тарғиби тарзи ҳаёти солим таъмин намудани солимии аҳоли, беҳтар гардонидани нишондиҳандаҳои дарозумрии инсон, паст намудани модару кӯдак, пешгирии кардани бемориҳои гуногуни сироятӣ, баланд бардоштани сифати кумаки тиббӣ санитарӣ, назорати бехатарии маводи доруворӣ ва тарбияи кадрҳои баландихтисоси соҳа мебошад.

Бори дигар таъкид менамоем, ки солимии миллат боигарии давлат аст.

Ба хотири расидан ба ин ҳадаф мо, пеш аз ҳама, заминаҳои ҳуқуқии фаъолияти тиббиро таҳким бахшидем.

Аз ҷумла дар даврони истиқлолият мо як қатор қонунҳои соҳаи тибро таҳия ва тасдиқ намудем, ки дар онҳо барои рушди соҳаи тандурустӣ заминаи меъёрии ҳуқуқии муосир фароҳам оварда, вазифа ва уҳдадорӣҳои кормандони соҳа, муассисаҳои таълимӣ пешгирикунанда ва дигар сохторҳои хизматрасонӣ дар ин самт муайян ва мушаххас гардидаанд.

Соли гузашта Кодекси тандурустии Ҷумҳурии Тоҷикистон қабул гардид, ки дар он 16 қонуни соҳавӣ муттаҳид карда шудааст.

Ҳукумати мамлакат маблағу-

зории соҳаи тандурустиро сол ба сол зиёд мекунад. Дар муддати бисту ҳафт сол маблағгузории соҳа қариб 1600 баробар афзоиш ёфта, аз як миллион сомони соли 1992 ба 1 миллиарду 550 миллион сомонӣ дар соли 2018 расидааст.

Музди меҳнати кормандони соҳа нисбат ба солҳои аввали истиқлолияти давлатӣ 315 баробар афзоиш ёфтааст.

Илова бар ин, Ҳукумати мамлакат тавассути 95 лоиҳаи сармоягузори давлатӣ ба соҳаи тандурустӣ, дар маҷмӯъ, беш аз як миллиарду 800 миллион сомонӣ равона намудааст.

Дар даврони истиқлолият, дар маҷмӯъ, зиёда аз 1500 муассисаи тандурустӣ бунёд ва бо таҷҳизоти замонавӣ таъмин гардида, аз ҷумла фақат дар панҷ соли охир беш аз 120 беморхона, 210 маркази саломатӣ, 80 дармонгоҳ, 250 бунгоҳи тиббӣ ва 56 корхонаву коргоҳҳои соҳа сохта, ба истифода супорида шудаанд.

Дар назар аст, ки дар се соли минбаъда, яъне то ҷашни сисолагии истиқлолияти давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон боз зиёда аз 1000 муассисаи тиббии нав - марказу бунгоҳҳои саломатӣ, беморхонаҳо, таваллудхонаҳо барои 10-15 кат, марказҳои ташхис, утоқҳои мучаҳҳаз барои хатна бунёд ва бо таҷҳизоту лавозимоти муосири тиббӣ таъмин гардонидани, ба истифодаи сокинони шаҳру ноҳияҳои кишвар супорида шаванд.

Афзоиши мунтазамии аҳоли талаб мекунад, ки мо барои соҳаҳои тандурустиву маориф боз ҳам муассисаҳои бештар бунёд кунем.

Соли 2017 ва шаш моҳи соли ҷорӣ дар маркази вилоятҳо ва шаҳру ноҳияҳо 24 беморхонаву марказҳои саломатӣ ва 78 бунгоҳи тиббӣ ба фаъолият оғоз кардаанд, ки ҳамаи онҳо бо таҷҳизоту технологияҳои муосир мучаҳҳаз гардонидани шудаанд.

Таъсис ёфтани чунин муассисаҳои тиббӣ имкон дод, ки дар кишвар як қатор амалҳои муосири ҷарроҳиву таъбиат гузаронида шаванд ва шумораи шахсон, ки барои ҷарроҳӣ ба хориҷи кишвар мераванд, кам гардад.

Бо вучуди пешравиҳои зикршуда, дар фаъолияти як қатор муассисаҳои соҳаи мушкилоте ба назар мерасанд, ки ҳалли онҳо аз роҳбарону масъулони соҳа ва мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатии вилоятҳо ва шаҳру ноҳияҳо вобаста мебошад.

Масалан, қисме аз муассисаҳои тиббӣ, аз ҷумла беморхонаҳо ва дармонгоҳҳо таъмиртилаб буда, дар баъзеи онҳо таҷҳизоти муосир намерасад.

Дар кишвар ҳоло қариб 1300 озмоишгоҳ дар сохтори дармонгоҳу беморхонаҳо ва 116 озмоишгоҳи Ҳадамоти назорати давлатии фаъолияти тиббӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳоли фаъолият мекунад, ки вазифаи онҳо бо истифода аз технологияҳои муосир ва таҷрибаи пешқадами ҷаҳонӣ ташхис ва муайян кардани бемориҳо мебошад.

Вале тибқи маълумоти мақомоти дахлдор дар бештари озмоишгоҳҳои сатҳи касбияти кормандон, малакаи истифодаи таҷҳизоти муосир ва сифати хиз-

матрасонӣ қонеъкунанда нест.

Бо дарназардошти ин, зарур аст, ки сатҳу сифати фаъолияти озмоишгоҳҳо ҳамаҷониба баррасӣ гардида, кормандони онҳо аз аттестатсия гузаронида шаванд.

Мо Муассисаи давлатии "Озмоишгоҳи миллии референсӣ", яъне санҷиширо ба истифода додем, ки айни ҳол фаъолияти пурраи он ба роҳ монда шудааст.

Аз рӯи маълумот ҳоло ин муассиса танҳо ба қисми аҳолии хизматрасонӣ карда, дар маркази вилоятҳо ва шаҳру ноҳияҳо нуқтаҳои худро таъсис надодааст.

Бинобар ин, Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолиро зарур аст, ки доир ба фарогирии ҳамаи озмоишгоҳҳои кишвар тавассути санҷишҳои референсӣ, ки дар онҳо дурустии ташхисҳо бори дигар санҷида мешавад, тадбирҳои иловагӣ андешид.

Дар асоси амри Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 22 майи соли равон ба муносибати 30-солагии истиқлолияти давлатӣ Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳоли, мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатии вилоятҳо ва шаҳру ноҳияҳо ва роҳбарони гурӯҳҳои корӣ вазифадор карда шудаанд, ки то соли 2021 якҷо бо соҳибкорон бунёд ва таъмиру азнавсозии муассисаҳои тиббӣ, аз ҷумла марказу бунгоҳҳои саломатӣ ва таваллудхонаҳоро вусъат дода, аз натиҷаи корҳо ҳар шаш моҳ гузориш пешниҳод созанд.

Тавре ки медонед, мо дар баробари дастгирии муассисаҳои тиббӣ беморхонаҳои давлатӣ барои рушди муассисаҳои тибби хусусӣ низ ҳамаи заминаҳои заруриро фароҳам овардаем.

Ҳоло дар кишвар 681 муассисаи хусусии тиббӣ, аз ҷумла 382 муассиса бо мақоми шахси ҳуқуқӣ ва 55 филиал, инчунин, 301 муассисаи марбут ба шахси воқеӣ фаъолият мекунад.

Дар чунин муассисаҳо 1600 нафар табибон ва 1500 нафар кормандони миёнаи тиб кор мекунанд.

Имрӯз дар мамлакат 58 беморхонаи хусусӣ, 22 маркази ташхис, 69 озмоишгоҳ, 4 маркази дорусозӣ ва зиёда аз 2300 дорухона таъсис дода шудааст.

Қобили таъкид аст, ки баъзе муассисаҳои тибби хусусӣ солҳои охир сатҳу сифати хизматрасониро ба мардум хеле беҳтар ба роҳ мондаанд.

Ҳамчунин, якчанд корхонаҳои муштарак бо ҷалби сармояи мустақими хориҷӣ таъсис ёфтаанд, ки онҳо низ ба аҳолии мамлакат хизмат мерасонанд.

Бори дигар хотиришинон месозам, ки тавассути фаъолияти босамари муассисаҳои тиббии мамлакат, сарфи назар аз шакли моликатӣ ва тобеияти идории онҳо, ҳоло шумораи шахсоне, ки барои ташхису табобат ба хориҷи кишвар сафар мекарданд, бамаротиб коҳиш ёфтааст.

Бо вучуди ин, роҳбарон ва муассисони чунин шифохонаву марказҳои тиббиро зарур аст, ки ба касбомӯзии ҷавонони кишвар ва баланд бардоштани сатҳи касбияти онҳо мусоидат наоянд ва таҷрибаи пешқадамро дар мамлакат ҳарчи бештар амалӣ созанд. Мо низ муассисаҳои хусусиро ҳамаарафа дастгирӣ мекунем ва ба рушди фаъолияти тибби хусусӣ аҳамияти хосса медиҳем.

Лекин аз рӯи баъзе маълумот дар як қисми ин муассисаҳо таҷҳизоту технологияҳои кӯҳна, маводи дорувории пастсифат, муҳ-

латаш гузашта, бо роҳи қочоқворидгардида ва аз ташхис нагузашта истифода мешаванд.

Баъзе марказҳои саломатӣ ва беморхонаҳои муштарак низ ба чунин камбудӣ роҳ медиҳанд.

Дар кишвар 254 муассисаи хусусии табобати дандон фаъолият мекунад, ки ваъзи қисме аз онҳо ташвишовар мебошад.

Санҷишҳо нишон медиҳанд, ки дар аксари муассисаҳои хусусии табобати дандон меъёрҳои соҳаи тандурустӣ риоя намешаванд ва қисми зиёди утоқу таҷҳизоти онҳо ба талаботи беҳдошти мутабиқат намекунад. Чунин ваъз боиси ба бемориҳои гуногуни сироятӣ гирифтормешудани одамоне мегардад, ки ба чунин муассисаҳо муроҷиат мекунанд.

Бинобар ин, Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолиро зарур аст, ки якҷо бо Хадамоти назорати давлатии тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳоли ҷиҳати бартараф кардани камбудии зикршуда чораҳои қатъӣ андешид.

Ҳамзамон бо ин, вазорат якҷо

маводи дорувории қалбақӣ ва ба талабот ҷавобгӯ набуда маҳсулҳоро

Аз ин лиҳоз, ба Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳоли супориш дода мешавад, ки дар масъалаи ворид намудани тағйиру иловаҳои зарурӣ ба қонунҳо ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ, аз ҷумла доир ба пурзӯр намудани ҷавобгарӣ, бахусус, ҷавобгариҳои ҷиноятӣ барои воридоту муомилоти маводи дорувории бесифат, қалбақӣ ва муҳлати истифодааш гузашта, қочоқи доруворӣ ва истеҳсолу фурӯши маводи ғайристандартӣ чораҷӯӣ намояд.

Ҳамзамон бо ин, зарур аст, ки ҷавобгариҳои табибон, аз ҷумла дандонпизишкон, кормандони кошоноҳи ҳусн ва сартарошхонаҳо барои ба бемориҳои сироятӣ гирифтормешудани шахрвандон баланд бардошта шавад.

Дорухонаҳое, ки доруворӣ ва маводи тиббии бесифат, муҳлаташ гузашта, қалбақӣ ва бо роҳи қочоқворидшударо ба

ҳешутабории наздик, таваллуди кӯдакони маъҷуб ва паст намудани беморшавӣ ва маъҷубӣ дар байни онҳо дар асоси нақшаи тасдиқкардаи Ҳукумати Тоҷикистон заминаи ҳуқуқии ин масъала боз ҳам мукамал гардонидани шуд.

Мақсади асосии муоинаи тиббии ҳатмии шахсони никоҳшаванда - таъмини ҳуқуқи конституционии онҳо ба ҳаёт ва саломатӣ, фароҳам овардани шароит барои ташаққули оилаи солиму хушбахт ва пешгирии қардани таваллуди кӯдакони маъҷуб мебошад.

Тибқи супориши Ҳукумати мамлакат дар муассисаҳои тиббӣ ҳуҷраҳои махсус барои хатна ва ҳуҷраҳои модару кӯдак таъсис дода шуда, айни ҳол ба таври ройгон фаъолият карда истодаанд.

Мувофиқи маълумоти Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳоли соли 2017 ҳамагӣ 18 ҳазор нафар кӯдакон хатна шуда, дар 6 моҳи соли 2018 зиёда аз 33 ҳазор нафар кӯдакон

би миёна дар як моҳ - 224 сомонӣ (ҳаҷми маблағгузори солона қариб 6 миллион сомонӣ) мебошад, ки аз ҳисоби маблағҳои суғуртаи иҷтимоӣ ва буҷети давлатӣ пардохт карда мешавад.

Ҳоло шумораи кӯдакони маъҷуб, ки дар муассисаҳои соҳаи тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳоли нигоҳубин карда мешаванд, қариб 2000 нафарро ташкил медиҳанд.

Маблағгузориҳои нигоҳдории кӯдакони маъҷуб-бошандагони муассисаҳои будубоши доимии соҳаи тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳоли дар як сол зиёда аз 24 миллион сомонӣ буда, барои як нафар кӯдаки маъҷуб беш аз 14 ҳазор сомониро ташкил медиҳад.

Мувофиқи маълумот то ҳол дар баъзе шаҳру ноҳияҳо аксари кӯдакону наврасоне, ки бо сабаби никоҳи ҳешутабории наздик ба маъҷубӣ гирифтормешудаанд, ҳам аз кумаки аввалияи тиббӣ ва ҳам аз таҳсилот дур мондаанд.

Ҳол он ки мо бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон консепсияи хизматрасонии фарогирии тиббиро тасдиқ кардем, ки дар асоси он ҳар як маъҷуб бояд таҳти назорати кормандони соҳаҳои маориф ва тандурустӣ бошад.

Соҳаи дигаре, ки бояд ислоҳу таҷдид карда шавад, соҳаи фарматсевтӣ мебошад.

Мувофиқи маълумоти Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳоли то ба имрӯз дар кишвар 32 корхонаи хурду калони истеҳсоли доруворӣ ва гиёҳҳои шифобахш ва беш аз 2 300 дорухона фаъолият мекунад.

Дар корхонаву коргоҳҳои соҳа ҳамагӣ 242 номгӯи маводи тиббӣ доруворӣ истеҳсол мешавад.

Ин ҳамагӣ 8 фоизи талаботи аҳолиро ташкил дода, 92 фоизи маҳсулоти доруворӣ бастабандӣ аз хориҷи кишвар ворид карда мешавад, ки ин нишондиҳанда моро қонеъ карда наметавонад.

Ҳол он ки дар кишвар аз нигоҳи қонунгузорӣ барои бунёди корхонаҳои дорусозӣ тамоми шароит муҳайё карда шудааст.

Ҳарчанд ки мо аз гиёҳҳои шифобахш баъзе намунаҳои дорувориро омода карда истодаем, вале имконоти захираҳои Тоҷикистон, ки дар ҳудуди он зиёда аз 3500 нави гиёҳҳои шифоӣ мавҷуданд, ҳоло ҳам самарабахш истифода нашуда истодаанд. Доир ба ин масъала ман дар паёми навбатии худ таъкид карда будам.

Дар баъзе беморхонаҳо ва осоишгоҳҳо табобат бо усули гиёҳдармонӣ ба роҳ монда нашудааст, ҳол он ки ҳамаи навъҳои набототи мо ба табобат мусоидат карда, қисме аз онҳо аз ҷониби соҳибкорон ба хориҷа бароварда мешавад.

Аз ин рӯ, вазоратҳои тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳоли, рушди иқтисод ва савдо, саноат ва технологияҳои нав, молия, Кумитаи давлатии сармоягузорӣ ва идораи амволи давлатӣ вазифадор карда мешаванд, ки якҷо бо соҳибкорони ватанӣ ва бо ҷалби сармояи мустақими хориҷӣ ҷиҳати таъсиси корхонаҳои дорусозӣ, истеҳсоли дору аз гиёҳҳои шифобахши кишвар ва рушди саноати дорусозӣ чораҷӯӣ карда, барои зиёд намудани номгӯи доруворӣ ва маводи бастабандӣ тадбирҳои ҷиддиро амалӣ намоянд.

Ҳозирини гирифтӣ!
Ҳукумати Тоҷикистон ба рушди илм ва тарбияи кадрҳои баландихтисос диққати аввалин-

бо Агенсии стандартизатсия, метрология, сертификатсия ва нозироти савдо сифати доруворӣ, таҷҳизот ва дигар воситаҳои техникиро зери назорати қатъӣ қарор диҳад.

Бояд гуфт, ки масъалаи вобаста ба воридоти доруворӣ боиси нигарониҳои ҷиддӣ мебошад.

Дар баробари ин, назорати сифати маводи доруворӣ ва молҳои тиббӣ ҳанӯз ҳам дар сатҳи зарурӣ ба роҳ монда нашудааст.

Агар соли 2000 ба кишвар ба маблағи 25 миллион сомонӣ маводи доруворӣ ва молҳои тиббӣ ворид гардида бошанд, ин рақам дар соли 2017 қариб ба 450 миллион сомонӣ расидааст, ки 18 баробар зиёд мебошад.

Танҳо дар шаш моҳи соли 2018-ум 92 тонна маводи доруворӣ, молҳои тиббӣ, маводи оришиву гигиенӣ ва ғизои кӯдакони муҳлати истифодаашон гузашта ва бе сертификати мутабиқат нобуд карда шудаанд. Аз гузоришҳо маълум мегардад, ки қисме аз чунин маводи доруворӣ ба тариқи қочоқворид ва дар дорухонаҳо ба фурӯш бароварда мешаванд.

Мутабиқи иттилои Прокуратураи генералӣ солҳои охир шахсони алоҳидаи воқеӣ ва ҳуқуқӣ бархилофи талаботи қонунгузорӣ, бе иҷозатнома, шаҳодатномаи сифат, бақайдгирии давлатии маводи доруворӣ ва аттестатсияи фаъолияти фарматсевтӣ, яъне ғайриқонунӣ ба воридот, содирот, қоркард, тайёр намудан, озмоиш ва фурӯши

фурӯш мебароранд, аз иҷозатнома маҳрум карда, барои чунин амал ҳатто ҷавобгариҳои ҷиноятӣ пешбинӣ карда шаванд.

Инчунин, барои кормандони муассисаҳои табобати дандон, сартарошхонаҳо ва кошоноҳи ҳусн, ки боиси ба ҳар гуна бемориҳои сироятӣ гирифтормешудани одамоне мегардад, дар Кодекси ҷиноятӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷавобгариҳои ҷиноятӣ ворид карда шаванд.

Ҳозирини арҷманд!
Имрӯз дар кишвар сатҳи фаълият модару кӯдак коҳиш ёфтааст.

Аз рӯи маълумоти оморӣ фаълият модарон 24,1 нафар ба 100 000 зиндаваллуд ва фаълият кӯдакони то панҷсола 21 нафар ба 1000 зиндаваллудро ташкил медиҳад. Вале ҳамаи нишондиҳанда низ моро водор месозад, ки ҷиҳати бартараф кардани камбудии ҷойдошта тадбирҳои зарурӣ андешем.

Таҳқиқоти солҳои охир нишон медиҳад, ки дар байни кӯдакони то панҷсола аз панҷ нафар қадпасти, аз чор нафар камхунӣ ва аз даҳ нафар кӯдак камвазнӣ дорад.

Тибқи маълумоти Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳоли дар як сол 1300-1400 нафар кӯдакони маъҷуб ба қайд гирифта мешаванд, ки 55-60 фоизи онҳо дар натиҷаи никоҳи ҳешутабории наздик ба дунё омадаанд.

Дар раванди пешгирии қардани пайомадҳои нохуши никоҳи

ба таври ройгон хатна карда шудаанд, ки аз ин шумора қариб 3000 нафар кӯдакони синни то 20-рӯза мебошанд.

Ҳол он ки дар як сол ба ҳисоби миёна дар Тоҷикистон 106 ҳазор кӯдак таваллуд мешавад. Аз ин шумора 55 ҳазор нафар писар буда, дар як сол ҳамагӣ 60 фоизи онҳо хатна карда мешаванд.

Бо мақсади аз сирояти ҳар гуна бемориҳо эмин нигоҳ доштани кӯдакон ва ҳифзи саломативу ваъзи рӯҳии онҳо супориш дода мешавад, ки дар кишвар фаъолияти устоҳо ё табиибони хатнакунанда пурра қатъ карда, амалиёти хатна танҳо дар муассисаҳои тиббӣ ва тавассути ҷарроҳони касбӣ анҷом дода шавад.

Ҳукумати Тоҷикистон ба масъалаи ҳифзи иҷтимоии аҳоли диққати аввалиндараҷа медиҳад. Яъне гурӯҳҳои маъҷубу осебпазирӣ ҷомеаи зери ғимояи доимии давлат қарор доранд. Ҳоло дар тобеияти Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳоли 97 муассисаи иҷтимоӣ фаъолият мекунад.

Имрӯз дар кишвар зиёда аз 650 000 нафар нафақахӯрон, аз ҷумла 150 000 нафар маъҷубон ба қайд гирифта шудаанд.

Тибқи маълумоти оморӣ шумораи умумии кӯдакони маъҷуб ба ҳолати 1 апрели соли 2018-ум 26 ҳазор нафарро ташкил медиҳад.

Нафақаи маъҷубӣ (иҷтимоӣ) барои кӯдакони маъҷуб ба ҳисоб

**СУХАНРОИ ДАР ВОХҶҶҶ БО УСТОДОНУ ДОНИШЧҶҶНИ
ДОНИШГОҶИ ДАВЛАТИИ ТИББИИ ТОҶИКИСТОН ВА КОРМАН-
ДОНИ СОҶАИ ТАНДУРУСТӢ БА МУНОСИБАТИ РҶЗИ ДОНИШ
ВА ОГОЗИ СОЛИ НАВИ ТАҶСИЛ**

дараҷа дода, маблағгузорори дар ин самт мунтазам зиёд карда истодааст.

Зеро мо метавонем мушкилоти мавҷудаи Ватанамонро тавассути илм бартараф созем ва барои рушди бомароми иқтисоди миллӣ заминаи боз ҳам мусоид фароҳам орем.

Бо ин мақсад мо дар сохтори Вазорати тандурустӣ Академияи илмҳои тибро таъсис додем, ки кормандони он бо қорҳои илмиву таҳқиқотӣ машғул шаванд.

Ҳоло дар соҳаи тиб 16 муассисаи илмӣ амал менамояд, ки аз ин шумора 11 муассиса дар даврони соҳибистиклолӣ таъсис ёфтааст.

Дар ин марказҳои илмӣ олимону донишмандони ботаҷриба қору фаъолият доранд ва дар аксари онҳо шӯроҳои илмӣ таъсис ёфта, масъалаҳои муҳими илми тибро баррасӣ мекунанд.

Бо вучуди чунин шароити имкониятҳо дар соҳаи илми тиб ихтироъкорӣ, гирифтани патентҳо ва сертификатҳо кам мебошад.

Дар панҷ соли охир олимони соҳаи тиб ҳамагӣ ба 221 ихтироату патент ва 447 пешниҳоди навоарӣ (сертификат) соҳиб шудаанд, ки қонеғунанда нест.

Бинобар ин, роҳбарони муассисаҳои илмии соҳаи тибро зарур аст, ки аз ҳисоби ҷавонон ва мутахассисони боистеъдоду ихтироъкор гурӯҳҳои таҳқиқотӣ ташкил дода, яқҳо бо олимони физика, кимиё, техника ва технология доир ба кашфиёту ихтирооти нав чораҷӯӣ намоянд.

Бо таъсис ёфтани Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳоло дар муассисаҳои илмӣ ва таҳсилоти олии касбии кишвар 40 шӯрои диссертатсионӣ ташкил гардидааст, ки аз онҳо 4 шӯро ба соҳаи тандурустӣ алоқаманд мебошад.

Ба назари мо, вақти он расидааст, ки илми тиб баробари дигар илмҳои соҳаи бояд навсозӣ гардад ва рушди он таъмин карда шавад. Масъалаи тайёр кардани кадрҳои соҳаи тандурустӣ яке аз вазифаҳои аввалиндараҷаи Ҳукумат ба ҳисоб меравад.

Дар стратегияву консепсияҳо ва барномаҳои давлатӣ масъалаи таҳими иқтисодӣ кадрӣ махсус таъкид ёфта, ҷадвали тайёр кардани кадрҳо вобаста ба шаҳру ноҳияҳо тасдиқ гардидааст.

Қобили зикр аст, ки имрӯз қариб 70 ғоизи кормандони соҳаҳои маориф ва тандурустӣро занон ташкил медиҳанд. Ин нишондиҳанда гувоҳи возеҳи ғамхориву дастгирии Ҳукумати мамлакат дар замони соҳибистиклолӣ мебошад.

Ҳоло дар дар Тоҷикистон 70 500 нафар кормандони тиб фаъолият доранд.

Вале дар айни замон беш аз

4200 нафар табибон ва зиёда аз 2200 нафар ҳамшираҳои шафқатнамерасанд, ки асосан ба вилоятҳо ва шаҳру ноҳияҳо мансуб мебошанд.

Ин ҳолат низ ташвишовар буда, ислоҳи саривақтӣ меҳоянд.

Дар муассисаҳои таҳсилоти олии тиббии хориҷи кишвар 530 нафар таҳсил мекунанд, ки 85 нафари онҳо аз ҳисоби стипендияи байналмилалӣи Президенти Тоҷикистон "Дурахшандагон" мебошанд.

Дар мамлакат 23 муассисаи таҳсилоти миёнаи касбии тиббӣ, аз ҷумла 8 муассисаи ғайридавлатӣ фаъолият дорад, ки дар онҳо 36 500 нафар донишҷӯён таҳсил мекунанд. Дар фаъолияти коллеҷҳои тиббии давлативу хусусии аксарияти шаҳру ноҳияҳо камбудиву норасоии ҳиддӣ ба назар мерасанд.

Аз таҳлилҳо бармеояд, ки сатҳи сифати таълим дар муассисаҳои миёнаи касбии соҳаи тандурустӣ ғайриқаноатбахш мебошад.

Илова бар ин, то ба ҳол на ҳама китобҳои дарсӣ ба забони тоҷикӣ таълиф гардидаанд.

Бинобар ин, ба вазоратҳои маориф ва илм, тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳоли супориш дода мешавад, ки дар ин самт чораҳои иловагии зарурӣ андешанд.

Вобаста ба ин, бояд гуфт, ки сатҳи сифати хизматрасонии тиббӣ ба аҳоли аз ҷониби ҳамшираҳои тиббӣ беҳбудии ҷиддиро талаб менамояд.

Аз ин рӯ, Дастгоҳи иҷроияи Президент ва Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳоли вазифадор карда мешаванд, ки фаъолияти муассисаҳои таҳсилоти миёнаи тиббӣ, хусусан, коллеҷҳои тиббии ғайридавлатиро ҳамаҷониба санҷида, хулосаи худро ба Ҳукумати мамлакат пешниҳод намоянд.

Ҳоло дар кишвар се муассисаи таҳсилоти олии касбӣ ба тайёр кардани мутахассисони соҳаи тиб машғул аст. Донишгоҳи давлатии тиббии Тоҷикистон ба номи Абӯалӣ ибни Сино дорои биноҳои муосири таълимӣ, клиникаҳо ва озмоишгоҳҳои замонавӣ мебошад.

Соли 2017-ум 1288 нафар мутахассисони ҷавон ин донишгоҳро хатм кардаанд.

Зикр бояд кард, ки сатҳи дониш ва малакаи амалии хатмкунандагони ин муассисаи таълимӣ низ беҳбудиро талаб мекунанд.

Ҳамчунин, таъкид месозам, ки диққати асосӣ ба шумора, балки ба сифати таълим ва сатҳи касбияти донишҷӯёну хатмкунандагон дода шавад.

Дар баробари ин, дастрасии донишҷӯён ба қорҳои ташхису табобат ва муошират бо беморон бояд беҳтар карда шавад.

Соли 2016 бо мақсади бартараф кардани норасоии кадрҳо дар соҳаи тандурустӣ Донишгоҳи давлатии тиббии Хатлон таъсис дода шуд, ки ҳоло дар он зиёда аз 1100 нафар до-

нишҷӯён таҳсил доранд.

Мушкилоти асосии донишгоҳи мазкур то ҳанӯз муҳайёнагардидани заминаи зарурии моддиву техникӣ ва нарасидани устодону омӯзгорони дорои дараҷаву унвонҳои илмӣ мебошад. Вазоратҳои маориф ва илм, тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳоли ва дигар сохтору мақомотро зарур аст, ки дар ин самт чораҳои дахлдор андешанд.

Ҳозирини гиромӣ!

Ҳукумати кишвар дар идомаи қорҳои созандагиву бунёдкорӣ пайкараи Шайхурраис Абӯалӣ ибни Синоро дар шаҳраки "Шифобахш" ва дар байни бинои марказии Донишгоҳи давлатии тиббии ба номи ин алломаи бузург, ки аз нав қомат рост карда истодааст, ҷойгир намуд, ки он рамзи ҷовидонаи эътибори илми тибби тоҷик мебошад.

Ман борҳо таъкид кардаам, ки вориси Абӯалӣ ибни Сино будан танҳо доштани маълумоти олии тиббӣ ва пӯшидани хилъати сафед нест, балки идома додани афқору андеша ва маҳорати касбии ин чеҳраи нотакрори Шарқ мебошад.

Ба қарибӣ Анҷумани умумимиллии табибони кишвар Кодекси ахлоқи табибони Тоҷикистонро қабул намуд, ки дар он "Савганди табиби Ҷумҳурии Тоҷикистон" (қаблан "Қасами Гиппократ" мегуфтанд) ҳамчун роҳнамо ва меъёри ахлоқиву башардӯстонаи ҳар як табиб тасдиқ гардид.

Вобаста ба ин, кормандони соҳаи тибро зарур аст, ки ба савганди худ ҳамеша содиқ бошанд ва ба халқи азизамон софдилона хизмат кунанд.

Бовар дорам, ки табибони мо ба нафъи ҷомеа ва солимии он минбаъд талоши бештар карда, сазовори ҳурмату эҳтироми умум мегарданд.

Дӯстони азиз!

Илму дониш дар миёни мардуми мо аз қадим мақоми хос дошт ва мардуми боғазлу хунари тоҷик ба ин манбаи маърифат ҳамеша арҷ мегузоштанд.

Мо низ бояд суннатҳои неки гузаштагонамонро эҳтиром намоем, аз усулҳои муосири таълиму тарбияи истифода кунем, доираи донишу маърифат ва камолоти маънавии насли навраси кишварамонро тавсеа брашида, дар зехни онҳо эҳтиром гузоштан ба муқаддасот ва рӯҳҳои давлатдориро ҷой намоем, онҳоро дар рӯҳияи ватандӯстиву ҳисси баланди миллӣ ва худогоҳиву худшиносӣ ба воя расонем.

Ҳамаи шумо, ҳозирини гиромиро ба ифтихори ҷашни бузурги миллиамон - солгарди истиқлолияти давлатӣ, ки баъди чанд рӯз фаро мерасад, самимона табрик гуфта, бовар дорам, ки роҳбарону кормандони соҳаи тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳоли, илму маориф ва масъулони муассисаҳои таълимӣ ба ислоҳи камбудии ҷойдошта эътибори ҷиддӣ дода, ҷиҳати сазовор истиқбол гирифтани 30-солагии истиқлолияти давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз имрӯз кӯшишу талоши дучанд мекунанд ва дар ободиву пешрафти Ватани маҳбубамон ҳиссаи арзишманди худро мегузоранд.

Бори дигар Рӯзи дониш ва дарси сулҳ ба ҳамаи сокинони мамлакат муборак бошад!

**ТАСДИҚИ РАМЗИ ЧАШНИ 27-СОЛАГИИ
ИСТИҚЛОЛИЯТИ ДАВЛАТИИ ҶУМҲУРИИ
ТОҶИКИСТОН АЗ ҶОНИБИ ПЕШВОИ
МИЛЛАТ ЭМОМАЛӢ РАҶМОН**

ДУШАНБЕ, 28.08.2018 /АМИТ "Ховар"

Аз ҷониби Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ - Пешвои миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон рамзи ҷашни 27 - солагии Истиқлолияти давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки аз ҷониби Академияи мусаввирии Тоҷикистон пешниҳод гардидааст, тасдиқ карда шуд.

Ангораи мазкур ба таври васеъ метавонад ҳамчун рамзи 27 - солагии Истиқлолияти давлатӣ истифода гардад.

Барои қорбарӣ ва мавриди истифода қарор додан ба вазорату кумитаҳо, идораҳо, ширкату иттиҳодияҳо, қорхонаҳо, бонкҳои аҳомӣ, рӯзномаҳои расмӣ, ташкилоту муассисаҳо, ҷамъиятҳо, иттифоқҳо, мактабҳои олий, марказҳои татбиқи лоиҳаҳои инвеститсионӣ, мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатии Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоятҳои Суғду Хатлон, ноҳияҳои тобеи ҷумҳурӣ, шаҳри Душанбе пешниҳод мегардад.

ТАМОШОИ ДАРСИ СУЛҶ ДАР ДОНИШГОҶ

1-уми сентябри соли 2018 Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ - Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар ноҳияи Синоӣ пойтахт парда аз рӯи муҷассамаи Абӯалӣ ибни Сино бардошта, дар таҷлили "Рӯзи дониш", дарси

сулҳ ва оғози соли нави таҳсил дар Донишгоҳи давлатии тиббии Тоҷикистон ба номи Абӯалӣ ибни Сино иштирок карданд.

Соли 1939 Донишқадаи давлатии тиббии Тоҷикистон ба номи Абӯалӣ ибни Сино ба фаъолият оғоз карда, соли 1992 баъди соҳибистиклол гардидан, бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ба донишгоҳ табдил дода шудааст.

Донишгоҳ 79 сол боз барои муассисаҳои тандурустии мамлакат мутахассис тайёр карда, пойгоҳи асосии таълимӣ, илмӣ-методии Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии ҷумҳурӣ ба ҳисоб меравад. Дар донишгоҳ 3 академик, 4 нафар узви вобастаи Академияи илмҳо ва илмҳои тиб, 83 нафар муҳассилини хориҷӣ аз 13 мамлакат, аз қабилҳои Ҳиндустон, Россия, Қазоқистон, Қирғизистон, Туркменистон, Ўзбекистон, Латвия, Озарбойҷон, Афғонистон, Яман, Дания ва Иёлоти Муттаҳидаи Америка таҳсил доранд. Имсол бошад, тибқи квота донишҷӯён аз Ҷумҳурии Ўзбекистон ба таҳсил фаро гирифта мешаванд.

Дар сохтори донишгоҳ ҳамчунин 10 шуъба, 11 марказ, 11 шӯро ва 27 озмоишгоҳ бомуваффақият фаъолият карда истодааст. Дар сохтори донишгоҳ дар 10 соли охир 11 марказ, 5 шуъбаи алоҳида ва 1 озмоишгоҳ таъсис дода шудааст, ки самаранок гардидани раванди таҳсилот ва фаъолияти донишгоҳро таъмин менамоянд.

25 ноябри соли 2008 бо иштироки Президенти мамлакат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон биноҳои марказии донишгоҳ пас аз барқарорсозии баъдистҳотӣ дубора ба истифода супурда шуд. Ҳамон рӯз баъди ба истифодадиҳии бинои нафтаъмири Донишгоҳи давлатии тиббии Тоҷикистон ба номи Абӯалӣ ибни Сино, Сарвари давлат бо шароити нави таълим дар донишгоҳ шинос шуда, бо устодону донишҷӯён мулоқоти самимӣ доир карданд.

Баъди пардабардорӣ аз руи муҷассамаи Абӯалӣ ибни Сино Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон чун анъанаи неки дар таҷлили "Рӯзи дониш", дарси сулҳ ва оғози соли нави таҳсил иштирок ва дар назди устодону донишҷӯёни Донишгоҳи давлатии тиббии Тоҷикистон, аҳли зиёи кишвар ва кормандони соҳаҳои маорифу тандурустии ҷумҳурӣ бо нутқи пурмуҳтаво баромад карданд.

Дарси сулҳи Пешвои миллатро дар Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ ҳайати омӯзгорону донишҷӯён тамошо намуда, баъди анҷоми он дар атрофи мавзӯҳои мубраме, ки Пешвои миллат, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар баромадашон қайд намуда буданд, баҳсу мунозира доир гардид.

ВАСИЯТНОМАИ ЧАРЛИ ЧАПЛИН БА ДУХТАРАШ

Дух... тараки ман!
Ҳоло шаби Мелод аст. Ҳамаи сарбозони мусаллаҳи қалъаи кӯчаки ман хуфтаанд. Бародари ту, хоҳари ту хобидаанд. Ҳатто модарат ҳам акнун хоб аст. Ман вақте ки ба ин ҳучраи нимаравшан мегузаштам, қариб буд онҳоро бедор кунам. Ту чи қадр дурӣ аз ман! Вале бигзор кӯр шавам, агар тасвири ту ҳамеша дар баробари чашмони ман набошад. Сурати ту ин қост, рӯи миз, ин қост, наздики дили ман. Аммо ту кучой? Он ҷо, дар Пориси афсонавӣ, рӯи саҳнаи пушқуҳи театр дар майдонҳои Елисей мерақсӣ. Ман ин ҳамаро хуб медонам, вале дар ҳар ҳол чунин меангорам, ки дар ин сукути шабонгоҳӣ шарфаи пойҳои ту ро мешунавам, чашмони ту, ки чун ситора бар осмони зимистонӣ медурашанд, мебинам.

Ман мешунавам, ки ту дар ин намоиши нурунии идона нақши шаҳбонуи порсро мебозӣ, ки асири хони тотор шудааст. Зебо бош ва бирақ! Ситора бош ва бидураш! Вале агар таҳсин ва сипоси чамъият ту ро маст кунад, агар нақҳати гулҳои нисоршуда саратро бичархонад, пас ба гӯшае бинишин ва номаи маро бихон ва ба садои дили худ гӯш бидеҳ. Ман падари ту ҳастам Ҷералдина! Ман Чарли, Чарли Чаплинам! Медони ки шабҳоро канори катчаи ту нишастам, он гоҳ, ки ту хеле хурд будӣ ва бароят аз маликаи хуфта, аз аждаҳои беҳоб ҳикоятҳо кардам? Ва он гоҳ ки хоб бар чашмони пиронаи ман фишор меовард, ман бар ӯ решханд мезадам ва мегуфтам: "Дур шав! Хоби ман орзуи духтараки ман аст!"

Ман орзуҳои ту ро дидам, Ҷералдина, ояндаи ту ро, имрӯзи ту ро дидам. Ман духтареро дидам, ки рӯи саҳнаи фариштаи шиновар бар осмонро мерақсид. Шундаам, ки издиҳом мегуфт: "Ин духтарро мебинед? Ӯ духтари масҳарабози пирест. Ёд доред, номи ӯ Чарли буд?" Вале манам Чарли! Манам масҳарабози пир! Имрӯз навбати туст. Ман бо шалвори васеи пора мерақсидам ва ту бо пирӯҳани абрешими шаҳбону мерақсид. Ин рақсҳо ва раъди кафқубиҳо ту ро гоҳо бар осмон мебарад. Парвоз бикун! Парвоз бикун он сӯ! Вале ба замин низ фуруд биё! Ту бояд зиндагии мардумро бубинӣ, зиндагии он рақосони хиёбониро, ки аз сардиву гуруснагӣ меларзандо мерерақсанд. Ман мисли онҳо будам, Ҷералдина. Дар он шабҳо, дар он шабҳои сеҳрангезе, ки ту бо аллаву афсонаҳои ман хоб будӣ, ман шабзандадорӣ мекардам.

Ман ба чеҳраи ту нигоҳ мекардам, зарбони дилакатро мешунидам ва аз худ мепурсидам: "Чарли, магар замоне, ин гурбояк ту ро хоҳад донист?" Ту маро намедонӣ, Ҷералдина. Дар он шабҳои тулонӣ бароят афсонаҳои бисёре гуфтам, вале афсонаи худро ҳаргиз. Аммо он ҳам аҷиб аст. Ин афсонаест дар бораи масҳарабози гурусна, ки дар маҳаллаҳои фақирони Лондон месуруду мерақсид ва пасон садақа меҷид. Ин аст афсонаи ман! Ман дарёфтаам, ки гуруснагӣ чист, сарпаноҳе надостан чист. Беш аз инҳо, ман дарди таҳриркунандаи масҳарабози овороро таҳаммул кардам, ки дар синааш укёнуси гурур мавҷ мезанад ва ин гурурро тангаҳое, ки ба

сӯяш мепартоянд ба таври дардовар захмӣ мекунанд. Бо ин ҳама ман зиндаам ҳанӯз ва ин ҳарфҳоро бигзорему бигзарем.

Беҳтар аст дар бораи ту бигӯем. Баъди номи ту - Ҷералдина насаби ман меояд - Чаплин. Бо ин насаб беш аз ҷиҳил сол ман одамноро дар рӯи замин хандондам. Вале беш аз хандаи онҳо ман гиритаам. Ҷералдина, дар дунёе, ки ту ба сар мебарӣ, танҳо як рақсу мусиқӣ нест. Ними шаб вақте ки ту аз солони бузург хориҷ мешавӣ, метавонӣ муҳлисонӣ сарватмандро фаромӯш кунӣ, вале фаромӯш нақун, ки аз ронандаи таксие, ки ту ро ба хона мебарад, ҳоли ҳамсарашро бипурсӣ. Ва агар ҳамсараш обисан бошад, агар барои парпечи тифл пул надошта бошанд, ноён ба ҷайбаш пул бигуздор. Ман дастур додаам, ки бонк ин хароҷоти ту ро пардохт намояд. Вале дигар музди ҳамаро қатъан бо ҳисоб бидеҳ. Гоҳ-гоҳе бо метро бирав, ё бо автобус ё пиёда бирав ва шаҳро мушоҳида кун.

Ба мардум бингар! Ба беваҳо ва ятимон нигоҳ кун! Ва ақаллан ҳар рӯз як бор ба худ бигӯӣ: "Ман ҳам яке мисли онҳо ҳастам". Вале, ту яке аз онҳо ҳастӣ, духтаракам! Беш аз ин, ҳунар пеш аз он ки ба инсон бол бидиҳад, то ба арш парвоз кунад, одатан пойи ӯро мешиканад. Ва агар рӯзе фаро бирасад, ки ту худро бартар аз издиҳом эҳсос бикунӣ, ҳамон лаҳза саҳнаро тарк бикун. Бо нахустин таксӣ ба ҳошияи Порис бирав. Ман онҳоро хуб мешиносам! Он ҷо ту рақосагоне чун худ, ҳатто зеботар, хушхиромтар ва бо гурури азимро мебинӣ. Нури чашмрӯбои нурафканҳои театри ту он ҷо арзише надорад. Нурафкани онҳо Моҳ аст.

Бинигар, хуб бинигар! Магар онҳо беҳтар аз ту намеақсанд? Тан бидеҳ, духтараки ман! Ҳамеша яке пайдо мешавад, ки беҳтар аз ту мерақсаду мебозад! Ва дар ёд дор: Дар хонаводаи Чарли ҳаргиз чунин дағале набуд, ки фойтунчиро дашном бидиҳад ва бар фақире, ки дар соҳили Сена нишастааст, тамасхур кунад. Ман мемирам, вале ту зиндагӣ хоҳӣ кард. Ман меҳонам, ки ту ҳаргиз фақро набинӣ. Бо ин нома бароят дафтари чакхоро мефиристам, то ҳар қадр дилат хост, харҷ бикунӣ. Вале вақте ки ду франк харҷ мекунӣ, фаромӯш нақун, то ба ёди худ биёри, ки тангаи савум моли ту нест. Он бояд моли каси ноошно бошад, ки ба он ниёзманд аст. Чунин касеро ту метавонӣ ба осонӣ пайдо бикунӣ. Танҳо лозим аст, ки бихоҳӣ чунин камбағалонро дучор биёӣ ва онҳоро дар ҳама ҷо мебинӣ. Ман бо ту аз пул суҳан мегӯям, зеро нури аҳримани онро шинохтаам. Ман вақти

зиёдеро дар сирк сарф кардам. Ва ҳамеша дилам барои дорбозон меларзид.

Вале ба ту бояд бигӯям, ки мардум дар рӯи замини устувор бештар аз он меафтанд, ки дорбозон аз ресмони ноустувор. Шояд дар яке аз шабҳои даъват дураҳши

кадом як алмос чашми ту ро хира кунад. Шояд кадом рӯзе чеҳраи зебои шоҳзодае ту ро асири худ кунад. Дар ин рӯз ту дорбозии бетачрибае мешавӣ ва бетачрибаҳо ҳамеша меафтанд. Дили худро дар гавари тилову ҷавоҳир мадеҳ. Бидон, ки бузургтарин алмос хуршед аст. Хушбахтона он барои ҳама медурашад. Ва замоне расад, ки дӯст бидорӣ, он инсонро бо ҳамаи қалбат дӯст бидор. Ман ба модарат гуфтам, ки дар ин хусус ба ту нома бинависад. Ӯ муҳаббатро бештар аз ман медонад ва беҳтар аст худӣ ӯ бароят дар ин бора бинависад. Кори ту сангин аст. Ман инро медонам.

Пайкари ту ро танҳо порчае абрешим мепӯшонанд. Ба хотири ҳунар метавон дар саҳна бараҳна ҳам ҳозир шуд, вале аз он ҷо на танҳо пӯшида, балки боз покизатар бояд баргашт.

Духтарам, ҳеч кас ва ҳеч чизи дигарро дар ин ҷаҳон наметавон ёфт, ки шоистаи он бошад, ки духтаре ноҳуни пойи худро ба хотири он бараҳна кунад. Бараҳнагӣ бемории асри мост.

Ман пир ҳастам ва шояд суҳанонам хандаовар садо бидиҳанд. Вале ба назари ман тани бараҳнаи ту бояд насиби касе бошад, ки чони бараҳнаи ту дӯст доштааст.

Мудҳиш нест, агар назари ту дар ин хусус моли даҳсолаи гузашта бошад, яъне мутаалиқ ба замони тайшуда бошад. Натарс, ин даҳ сол ту ро пир намекунад. Ҳарчи бошад, меҳонам ту (ақалан) охири касе бошӣ, ки шаҳрванди ҷазираи бараҳнагон мешавад. Ман медонам, ки падарону фарзандон байни худ набарди ҷовидон доранд. Бо ман ва афкори ман биҷанг, духтаракам! Ман бачаҳои мутеъро дӯст намедорам. Ва ҳанӯз ки аз чашмони ман рӯи ин нома ашқ қорӣ нашуда, меҳонам мутмаин бошам, ки ин шаби Мелод шаби муъҷизаҳост.

Ман меҳонам муъҷиза руҳ бидиҳад ва ту ба ростӣ ҳама чизеро, ки хостаам бигӯям, бифаҳмӣ. Чарли дигар пир шудааст, Ҷералдина. Дер ё зуд ба ҷойи пирӯҳани сафеди саҳна ту ро лозим меояд либоси мотам ба бар бикунӣ, то ба сари гӯрам биёӣ. Ҳоло ман намеҳонам ту ро гамгин созам. Танҳо замон ба замон ба ойина бинигар он ҷо нишонаҳои маро хоҳӣ дид. Дар рағҳои ту хуни ман қорист. Ҳатто он гоҳ, ки хун дар рағҳои ман лаъл мебандад, ман намеҳонам, ки ту Чарли падари худро фаромӯш кунӣ. Ман фаришта набудам, вале ҳамеша талош кардам, ки инсон бошам. Ту ҳам талош бикун.

Ту ро мебӯсам, Ҷералдина. Чарли ту. Декабри соли 1965.

Тарҷума аз забони русӣ

• Шеъри рӯз

Озарахш

МЕДОНЕД?

Дилогоҳон, дилогоҳон, дилам танг аст, медонед?
Ҳадисам аз мақоли шишау санг аст, медонед?
Нафасгирӣ чӣ душвор аст ҳангоми нафасгирӣ!
Ҳамин ҳангома бо ҷонам ҳамоҳанг аст, медонед?
Гуруҳе дар найистони замона ранг мерезанд,
Най андар ранг чун омехт, найранг аст, медонед?
Бисӯзад решаи он ошті, к-аз ҷанг бархезад!
Ҷаҳон бо ҷони ман дар оштиҷанг аст, медонед?
Ба чашми танги Чингизӣ само хунрез метобад,
Ба пойи ланги Темури замин ланг аст, медонед?
Чӣ ҷои осмони тираи таърихи инсонӣ!
Замин як пора гӯристонӣ фарҳанг аст, медонед?
Садо ояд ба гӯшам, Озарахш, аз Зухраи чангӣ,
Навои чангтан дар чанги харчанг аст, медонед?

ЧОР ҲИКМАТ

ШИНОХТИ МУНОФИҚ

Мудир аз 3 нафар зердастонаш пурсид:

- Оё 2+2=5 мешавад?

Яке аз онҳо гуфт:

- Бале, сардорам 5 аст.

Дувумӣ гуфт:

- Бале, сардорам 5 аст, агар

ба он 1 изофа карда шавад.

Сеюмӣ гуфт:

- Не, нодуруст аст, бояд 4 ша-

тарин чархофалаки дунё савор шавам.

Меуфт:

- Мебарамат ба он шарте ки бихобӣ.

Як шаб пурсидам:

- Ҳар вақте ки бузург шавам, ба орзуҳоям мерасам?

Гуфт:

- Мерасӣ, ба он шарте ки бихобӣ.

Ҳар шаб ба ин хушхӯли меҳонам. Вақте ки бузург шудам, орзуҳоям кӯчак шуданд. Дишаб модарамро хоб дидам.

Пурсид:

- Ҳанӯз ҳам пеш аз хобат барои орзуҳоят фикр мекунӣ?

Гуфтам?

- Шабҳо намеҳонам.

Гуфт:

- Магар чӣ орзу дорӣ?

Гуфтам:

- Ту инҷо бошиву ҳеч орзуе надостна бошам.

Гуфт:

- Саъй мекунам, ки ба хобат биоям, ба он шарте, ки бихобӣ.

ҶАВОБҲОИ ОҚИПОНА

Аз марде пурсиданд:

- Бо занат чӣ мушқил дорӣ, ки меҳонам талоқаш диҳӣ?

Гуфт:

- Як мард ҳеч гоҳ айби зани худро ба дигарон намегӯяд!

Баъди чанд моҳ аз ҳамдигар ҷудо шуданд ва занаш бо марди дигар хонадор шуд. Аз ӯ пурсиданд:

- Хуб, ҳоло бигӯ, ки чаро талоқаш додӣ?

Гуфт:

- Як мард ҳеч гоҳ дар мавриди зани бегона суҳан намегӯяд!

ПАНҶ НАСИҲАТИ ПУРДИЛ

Шайх Муҳаммад Солиҳи Пурдил мегӯяд, ки кӯдаконро бо панҷ далел дӯст медорам:

1. Гиря мекунанд, зеро гиря каллиди Биҳишт аст;
2. Қаҳр мекунанд, вале зуд ошті мекунанд, чун дили бе кина доранд.
3. Ҳарчӣ бидиҳӣ зуд хароб мекунанд, чун дилбастагӣ ба дунё надоранд.
4. Ҳамешагӣ бо хок бозӣ мекунанд, зеро гурур надоранд.
5. Ҳарчӣ доранд меҳуранд, чун ғама фардорро надоранд.

Таҳия

Ҷаҳонгир РУСТАМ

Бахшида ба 70-солагии доктори илми таърих, профессор, муаррихи варзидаи ҷумҳури Маҳмуд АБДУЛЛОЕВ

Кузан ИЗАТУЛЛОЕВ,
номзади илми педагогика, дотсент,
мушовири ректор

Вақте суҳан дар бораи омӯзгорони асил, шоиста, инсонҳои шариф, донишманд, наҷибу хоксор ва поку беолоиш меравад, пеши назарам беихтиёр симои зебои олими шуҳратманд Абдуллоев Маҳмуд Холович ҷилвагар мегардад.

Устод Маҳмуд Холович машғалеро мемонад, ки худ сӯхта ба шогирдон ғизои маънавий мебахшад ва ҳанӯз дар рӯзҳои аввали ба қори пуршарафи омӯзгорӣ шурӯъ намуданаш ҳамчун омӯзгори ҳалолкору ҳалиму хоксор ва донишманди асилу оташинсухан сазовори ҳурмати эҳтиром ва маҳбубияти шогирдон, ҳамкорон ва аҳли ҷомеа гардидааст. Сарфи назар аз дониши мукаммули мартабаи шоиста вай аз хоксортарин ва фурутантарин ашхос маҳсуб меёбад. Ба хурду калон муносибати яқсон дорад, кӯшиш менамояд, ки пеш аз мусоҳибаи ақлӣ сазоворонамояд ва ҳолу аҳвол пурсад. Устод мисли нури хуршед ба ҳар як маҳфил гармию рӯшноӣ бахшида, онро зебу оро медиҳад.

Устод Маҳмуд Абдуллоев 1-уми сентябри соли 1948 дар деҳаи Деҳдарозаки ноҳияи Шӯрообод (Шамсиддин Шохини кунунӣ) аз оилаи марди меҳнатӣ деҳқон чашм ба олами ҳастӣ кушодааст. Таҳсили ибтидоиро дар зодгоҳаш гирифта, барои идомаи таҳсил ба мактаб-интернати "Коммунизм"-и деҳаи Саричашмаи зодгоҳаш

НАЗАРЕ БА ЗИНДАГИИ ЯКЕ АЗ ОЛИМОНИ ДАҚИҚНАЗАРУ ШАРАФМАНД

меравад. Баъди бомуваффақият аз суҳбат гузаштан (дар он солҳо муаллимон аз ҳар як хонандаи ба мактаб-интернат омада имтиҳон мегиррифтан) Маҳмуди шавқманди дониш хонандаи мактаб-интернат мегардад. Ӯ дар давоми таҳсил, ки он ҷо шаш сол идома ёфт, бо баҳои аъло мехонд. Интизоми намунавӣ дошт. Ҳангоми таҳсил ба фанҳои география, забону адабиёти тоҷик ва таърих рағбати беандоза дошт. Алаҳусус, ба фанни таърих тавачҷуҳи хоса зоҳир менамуд. Меҳри ин фанро дар дили ташнаи дониши ӯ устоди азизаш Аълоҷии маорифи халқ, Корманди шоистаи Тоҷикистон Муҳаммадқосим Каримов бедор ва мустаҳкам карда буд. Ин буд, ки Маҳмуди ташнаи илму дониш соли 1966 баъди хатми муваффақонаи мактаб-интернат хуччатҳояшро ба Донишқадаи давлатии педагогии Кӯлоб (ҳозира Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ) супорид ва ба номи пуршарафи донишҷӯ лоиқ гардид.

Дарсҳои устодони мушфику меҳрубон ва олимони шинохта профессор Каримов Т.К, Достӣ Шариф, Боғиров Ҳ, ва мисли инҳо дили ин ҷавони боғайрат ва ҷўндаро бо муаммоҳои мухталифи таърих ва методикаи таълими таърих беш аз пеш гарм месохтанд. Ин ҷавони илмдӯст донишқадаро соли 1970 бо баҳои аъло хатм намуд ва ҳамчун мутахассиси ҷавону болаёқат бо роҳмати Вазорати маорифи Ҷумҳурии Тоҷикистон (ҳозира Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон) дар мактаби миёнаи рақами 7-и шаҳри Кӯлоб ба сифати муаллим ба фаъолият оғоз кард. Аз моҳи ноябри соли 1970 то моҳи ноябри соли 1971 дар сафи қувваҳои мусаллаҳи Иттиҳоди Шӯравӣ дар хизмати Мо-

дар-Ватан буд. Аз сафи Қувваҳои мусаллаҳ бо рутбаи афсарӣ баргашта, аз моҳи декабри соли 1971 фаъолияти меҳнати-педагогии ӯ дар Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ оғоз меёбад.

Дониши хуб ва хислатҳои ҷўндагии Маҳмуди ҷавон аз назари устодони хирадмандаш пинҳон намонд. Аз ин рӯ, онҳо ӯро ба ҷодаи пажӯҳиш ҷалб намуда, ба Донишгоҳи давлатии Тоҷикистон ба номи В.И. Ленин (ҳоло ДМТ) ба аспирантура раҳнамун мекунад. Солҳои 1977-1980 дар аспирантураи назди кафедраи таърихи ҲКИШ-и Донишгоҳи давлатии Тоҷикистон ба номи В.И. Ленин таҳти роҳбарии профессор М.Н. Назаршоев таҳсил намуда, бо ҷидду ҷаҳд ба тадқиқоти илмӣ камар мебандад ва соли 1982 дар шаҳри Алма-ато дар мавзӯи "Фаъолияти Партияи Коммунисти Тоҷикистон оид ба минбаъд инкишоф додани мактаби маълумоти умумӣ дар республика" рисолаи номзадӣ дифоъ

намудааст. Баъдтар соли 2012 устод рисолаи доктории худро дар мавзӯи "Народное образование Республики Таджикистан в 60-80-е годы XX века" муваффақона дифоъ менамояд.

Устод Маҳмуд Абдуллоев дар бедор кардани шавқу ҳаваси шогирдон нисбат ба фанни таърихи халқи тоҷик мумтоз аст. Ӯ ҳар як машғулиятҳояшро (хоҳ лексионӣ, хоҳ амалӣ) бо як маҳорати баланду ба худ хос мегузаронад, дар дарсҳояш якмаромию якраңгӣ дида намешавад.

Устод ташкилотчию моҳир, омӯзгори асил, олими дақиқназару шарафманд ва сермаҳсул мебошад. Дар давоми 47 соли фаъолияти худ дар донишгоҳ беш аз 110 номгӯи асарҳои илмӣ, илмӣ-методӣ, монография, 4 барномаи таълимӣ, 8 дастури таълимӣ таҳия ва нашр кардааст. Китобҳои дарсӣ, васоити таълимию дастурҳои методии таҳиякардаи устод китобҳои рӯймизии омӯзгорони муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ, литсейҳо, коллеҷҳою донишгоҳҳои омӯзгорӣ гардидаанд. Мақолаҳои илмию методии устод дар маҷаллаю рӯзномаҳои ҷумҳури ва маҷмӯаҳои илмию методии гуногун ба таърих расидаанд.

Аз ҷумла: "Аз таърихи мактабҳои Шӯравӣ дар Тоҷикистон", "Аз таърихи мактабҳои Шӯравӣ дар Кӯлоб", "Бозсозии мактабҳои умумӣ дар Тоҷикистон", "Мақоми маориф дар Ҷумҳурии Тоҷикистони соҳибистиқлол", "Маорифи халқи Ҷумҳурии Тоҷикистон дар солҳои 60-80-уми асри XX таърих ва мушкилиҳои инкишофи он", "Аз таърихи мактабҳои маълумоти умумӣ дар

Тоҷикистони Шӯравӣ", "Аз таърихи мактаб-интернати ба номи "Коммунизм"-и деҳаи Саричашмаи ноҳияи Шӯрообод" ва амсол ба инҳо шаҳодати гуфтаҳои болюнд.

Ҳамчунин, профессор Абдуллоев Маҳмуд дар гуфтушуниди ғайрирасмии тоҷикон оид ба созишномаи сулҳ дар Душанбе (солҳои 1994-1995), дар Санкт-Петербург (1977) ширкат варзидааст.

Устод аз зумраи шахсоне мебошад, ки умри бобаракати хешро пайваста ва бедарег баҳри рушду нумӯи маърифат, инкишофи маориф, тадқиқи таърихи халқи тоҷик, методикаи таълими он ва ташаккули ҷаҳонбинии ҷавон сарф мекунад.

Инчунин ӯ як зумраи унвонҷӯёро роҳбарӣ ва самтҳои омӯхтанишудаи соҳаи маорифро равшан намуда, дастраси соҳибзавқону мутахассисон гардидааст. Ба роҳбарии профессор Абдуллоев Маҳмуд 4 нафар рисолаи номзадӣ ҳимоя кардаанд.

Инсонии комил ва олими ботаҷриба дорандаи "Ифтихорномаи ИБ ЛКСМ-и Тоҷикистон" (1993), "Аълоҷии маорифи халқи Ҷумҳурии Тоҷикистон" (1995), "Ифтихорномаи Ҷумҳурии Тоҷикистон" (1999), "Ифтихорномаи Вазорати маорифи Ҷумҳурии Тоҷикистон" (2011) ва унвони "Корманди шоистаи Тоҷикистон" (2013) мебошад.

Профессор Абдуллоев Маҳмуд Холович 1-уми сентябри соли 2018 70-сола шуданд. Мо, ҳамкорон устоди арҷмандро ба ин муносибат шодбош гуфта, ба ӯ умри дароз, пириӯзӣ, иқболи баландро таманно дорем. Умед дорем, ки солҳои минбаъд ҳам маслиҳатгару роҳнамои омӯзгорони ҷавони кафедра, факулта ва донишгоҳ бошад.

СИНО ВА БЕРУНӢ - ДАР РӢЙХАТИ 30 ШАХСИЯТИ ХИРАДМАНДАРИН ДАР ТАЪРИХИ БАШАРИЯТ

Як сомонаи интернетӣ Абӯрайҳони Берунӣ ва Абӯалӣ Ибни Сино - ду донишманди барҷастаи тоҷику форсро ба рӯйхатти 30 шахсияти хирадмандтарин дар таърихи инсоният шомил кардааст. Ин рӯйхати тиллоии хирадмандон ҳамчунин Лао Тзи, Арасту, Сукрот, Афлотун, Нютон, Эйнштейн, Тесла, Коперник, Бруно, Кант, да Винчи ва Конфутсийро дар бар мегирад.

Сомонаи интернетии <http://adfave.xuz> рӯйхатти 30 шахсияти хирадмандтарин дар таърихи инсониятро тартиб додааст. Дар ин рӯйхат, ки вобаста ба даврони зиндагии хирадмандон таҳия шудааст, ду намояндаи илму адаби халқи тоҷик - Абӯрайҳони Берунӣ ва Абӯалӣ Ибни Сино низ шомил карда шудаанд. Берунӣ ва Ибни Сино ҳарду зодаи Осийи Марказӣ буда, тақрибан дар як замон дар байни асрҳои 10 ва 11, дар даврони поёни умри давлати Сомониён ба сар бурдаанд. Ҳарду баъди суқути салтанати Сомониён, ки аҳли илму адабро парварид мекард, маҷбур шуданд, ки рӯ ба кӯи муҳочират биоранд.

<http://adfave.xuz> дар шарҳи ҳоли Абӯрайҳони Берунӣ менависад, ки ӯ яке аз қавитарин донишмандони бо донишҳои энциклопедӣ буд: "Ӯ тақрибан тамоми илмҳои замони худро омӯхта буд. Фақат рӯйхати асарҳояш, ки шогидони ӯ тартиб додаанд, 60 саҳифаро дар бар мегирад. Ал-Берунӣ муаллифи теъдоди сершумори китобҳои бунёдӣ дар улуми таърих, ҷуғрофиё, забоншиносӣ, ситорашиносӣ, риёзиёт (математика), механика, геодезия, маъданшиносӣ, дорусозӣ, заминшиносӣ (геология) ва илмҳои дигар буд."

Берунӣ ба даҳҳо забон - аз хоразмиву тоҷикӣ (форсӣ) то арабиву юнонӣ, лотинӣ, туркӣ, ошурӣ ва ҳатто ба иврит балад будааст. Сомона иқтибосе аз ӯ оварда, ки мегӯяд (тарҷума аз русист): "Агар одамон медонистанд, ки дар атрофи онҳо чӣ қадар имконот вуҷуд дорад ва дар ботини худӣ онҳо чӣ саліқаву истеъдодҳои муъҷизаоваре ҳаст, онҳо барои ҳамеша навмедӣ ва танбалиро канор мегузошанд."

Шарҳи ҳоли Ибни Сино аз як байти ӯ оғоз мешавад, ки чунин

тарҷума шудааст:

Чем реже рука поднимает
застольную чашу вина,

Тем крепче в бою и храбрее
и в деле искусней она.

<http://adfave.xuz> менависад, "Абӯалӣ Ибни Сино машҳуртарин ва бонуфузтарин файласуфи ҷаҳони Исломи дар асрҳои миёна буда, донишманд, табиб ва намоёнҳои мактаби шарқии арастуист. Ӯ дар маҷмӯъ дар 29 риштаи илм беш аз 450 китоб навиштааст, ки аз он шумор 274 асараш то имрӯз расидааст. Ибни Сино асосан дар риштаи тиб машхури дунё шуда, дар ин мавзӯ чандин рисола навиштааст. Вале ӯ дар илмҳои дигар низ саҳми худро дорад. Маҳз Ибни Сино ҷараёни табодули рағбани эфирро кашф кард, дар улуми ситорашиносӣ, назарияи мусиқӣ, механика, равоншиносӣ ва фалсафӣ асарҳо навишт. Сино ҳамчунин ҳамчун шоир шуҳрат дошт ва чандин рисолаи илмиашро дар шакли дoston навиштааст."

30 самых умных людей в истории человечества

Рӯйхатти 30 шахсияти аз ҳама хирадманд дар таърихи

башарият, тибқи фарзияи <http://adfave.xuz> вобаста ба даврони зиндагиашон инҳоро дар бар мегирад:

- 1.Лао-Тзи, асри 6 то мелод, файласуфи чиноӣ, асосгузори фалсафаи даосизм
- 2.Пифагор, асри 6 то мелод, математикаи Юнони қадим, кашшофи теорияи Пифагор
- 3.Гераклит, асри 5 то мелод, файласуфи Юнони қадим, кашшофи диалектика
- 4.Конфутсия, асри 6 то мелод, файласуфи чиноӣ, асосгузори конфутсионизм
- 5.Парменид, Юнони қадим, асосгузори метафизика
- 6.Демокрит, Юнони қадим
- 7.Афлотун, Юнони қадим, асосгузори фалсафаи идеализм
- 8.Арасту, Юнони қадим, асосгузори пояҳои фалсафа ва мантиқ
- 9.Птоломей, Бнони қадим, асосгузори ҷуғрофиё
10. Плотин, Руми қадим, асосгузори неоплатонизм
11. Абӯрайҳони Берунӣ

12. Абӯалӣ Ибни Сино

Дар идомаи рӯйхат ҳамчунин Николаус Кузанус, Марсилио Фичино, Леонардо да Винчи, Паратселс, Николай Коперник, Чордано Бруно, Чон Ди, Френсис Бэкон, Михаил Сенидвигий (асосгузори космополитизм), Рене Декарт, Пйер Ферма, Готфрид Лейбнитс, Исаак Нютон, Михаил Ломоносов, Иммануил Кант ва ду намоёнҳои асри 20 - Никола Тесла ва Алберт Эйнштейн номбар шудаанд.

Хуршед ЗИЁВ, доктори илми фалсафа, профессор, директориш Пажӯҳишгоҳи рушди маориф ба номи Абдурахмони Чомӣ

АЗ ТАСБЕҶ ТО ТАРОНА

Оид ба баъзе махсусиятҳои мавъизаҳои Мавлоно Чалолиддини Румӣ

лиси сабъа" бозгӯи махсусиятҳои маҳз ҳамин даврони фаъолияти Мавлоно.

Дар асари мазкур оҳангҳои сӯфияна низ вучуддоранд. Вале дар ҳар сурат гуфтан мумкин аст, ки дар он шахсияти Мавлоно бештар ҳамчун воизи минбар ва муфтии ислом зӯҳур мекунад, ки аз масъалаҳои ирфонӣ дида, ба масъалаҳои динӣ ва ахлоқӣ таваҷҷуҳи бештаре дорад. Барои исботи ин тахлили муҳтавои ҳафт хутбае, ки дар ин асар омадаанд, далелу бурҳони қотеъ буда метавонад.

Масъалаҳои ахлоқие, ки Мавлоно дар "Маҷолиси сабъа" бардошта ва ҳаллу фасл намудааст, то кунун аҳамияти амалии хешро гум накардаанд. Аз ҷумла, ҳирсу молу пул дар ин асар мавриди танқиди шадиди мутафаккир қарор гирифтааст: "Зару мол ҷодуи чашмбанд аст ва гӯшбанд аст. Қозиву ҳокиме, ки мӯй дар мӯй мебинад ба илму ҳунар, чун тамаи молу ришват кунанд, чашми ӯ бибандад ва ба рӯзи равшан золимо аз мазлум нашиносад".

Дар ин мавзӯ Румӣ ҳамчунин аз зиндагиномаи Робиаи Адвия ривоят меорад, ки "рӯзе хидматгори ӯ ду дирам овард ва ба дасти ӯ дод. Як дирам ба дасти рост гирифт ва як дирам ба дасти чап ва вақти нон хӯрдан буд. Гуфтанд: Бихӯр. Гуфт: Луқма дар даҳонам ниҳед, ки дастам машғул аст. Гуфтанд: Ин саҳл аст, он ду дирамро ба як даст бигир. Гуфт: ... Он дирам ҷодуст ва ин дирам ҷодуст ва ман ин ду ҷодуро ба ҳамдигар ҷамъ накунам, ки эшон ҳар ду чун ҳамнишин шаванд, фитнае биандешанд".

Ҳирси молу пулро Мавлоно бо нафси инсонӣ алоқаманд медонад, ки чун гови ривоятӣ ҳаргиз сериро аз алафи марғзорони фаровон на медонад ва ба ин сабаб табибон чунин ранҷуриро, ки гурусначашмист, ҷӯзулбақар ном ниҳодаанд. Дар маҷмӯъ бошад, Мавлоно умри инсониро ҷавоб ба се суол доништааст, ки касе аз доираи он берун нахоҳад рафт - умри азизро дар чӣ гузошти, ҷавонӣ ба чӣ ба сар бурдӣ ва дунёро аз кучо ҷамъ кардио ба кучо ба кор бурдӣ?

Ситоиши ақл ва илму амал низ дар сафҳаҳои "Маҷолиси сабъа" мавқеи назаррас дорад. Чун олиму донишманд ва фақеҳ Мавлоно иб-рози медорад, ки "боди илм ва оби илм аз баҳри ниҳони ниҳоди одамай фиристодаанд... Агар синаи ғам дорӣ, насими илму ҳикмат дарахт-вор бикаш. Агар ҷигари бирён дорӣ, аз оби ҳаёти амал ташнавор бичаш".

Барои мутафаккир илму маърифате фоидаовар маҳсуб аст, ки аз гуфтани беҳуда ва суҳанпардозии олимӣ, ки аз ҳаҷон вохӯрӣ бо Шамс ибтудо ёфт, мешиносанд. Маҳз баъди ҳамин вохӯрӣ Мавлоно аз минбари ваъзу воизӣ фуруд омад ва ба курсии шеърӯи шоири ва ирфон нишаст. Дар ин бора худ мутафаккир фармудааст:

**Дар даст ҳамеша Мусҳафам буд,
Аз ишқ гирифтаам ҷағона.
Андар даҳане, ки буд тасбеҳ,
Шеър асту дубайтшеу тарона.**

Ва дар ҳақиқат ҳам, дар ин даврон Мавлоно, ки бо суҳанони худ - "Зоҳиди кишваре будам, соҳиби минбаре будам", "Зоҳиди саҷҷоданишин будаму бо зӯҳду варз" - буд, ибтудо аз вафоти падараш Баҳроуддини Валад дар соли 1231 то вохӯрӣ бо Шамс дар соли 1243, яъне ба муддати тақрибан 12 сол фартову тазкир меод, аз минбарҳо ваъз мекуфт ва маҷлисҳои хутбаву мавъизагӯӣ таъсис мекард. "Маҷо-

Дар суҳанони Мавлоно ин ду мафҳум - "истеъдод ва шараф" ба таври маҷозӣ - бо калимоти "хунар" ва "ду-кон" ифода ёфтаанд: "Мо чунин хосяят ниҳодаем дар ҳар соҳибхунаре ва ҳар пешаваре, ҳар устоди коре аз заргаре ва ҷавҳаре ва симиёгаре ва кимиёгаре ва пешава-

**Бо ҳиммати боз бошу бо
кибри паланг,
Зебо ба гаҳи шикору
пирӯз ба қанг.
Кам кун бар андалебу
товус диранг,
К-ин ҷо ҳама овосту он ҷо
ҳама ранг.**

Чунонки маълум аст, таълимоти Мавлоно бо ҳалли мушкилоти инсон ва инсонпарварии худ дар байни мактабҳои дигари фалсафа ва тасаввуф мавқеи намоёнро ишғол мекунад. Инсон дар осори ӯ ба ҳайси маркази доираи фалак қарор дорад ва ҳалли ин ӯ он масъалаи фалсафӣ мутафаккиро ҳатман ба андеша дар бораи инсон меоварад. Инсон ва инсондӯстӣ, ки дар саҳифаҳои "Маҷолиси сабъа" омадааст, ин ҷанбаи таълимоти Мавлоноро барои мо боз ҳам равшантар мебаронад.

рон ва олимони муҳаққиқон, ки ҳамвора дар ҷӯш бошанд ва ҳунари худ ошкоро кунанд. Он ҷӯш мо ниҳодаем ва он талаб мо ниҳодаем, ки эшон беқарор шудаанд, ҳамчун он духтарони навболиғ дар хонаҳо ҷодар ва ҷамол меороянд, дар оина менигаранд ва меҳоянд парда бидарронанд ва ҷамол ба ҳоссу ом бинамоянд ва аз миёни ҷон меҷӯянд:

**Моро ба дами пир ниғаҳ
натвон дошт,
Дар олами дилгир ниғаҳ
натвон дошт.
В-онро, ки сари зулф ҷу
занҷир бувад,
Дар хона ба занҷир ниғаҳ
натвон дошт.**

Пас тақозои ҳамаи хубон ва хунармандон, ки меҷӯшанд бар худ, то ҷамол ва камол худ бинамоянд, дӯконе металабанд, то бар он дӯкони хунари худ пайдо кунанд".

Чунонки маълум аст, маъниҳои бикр оид ба рафоқату дӯстӣ, иттиҳоду ваҳдати ёрон дар ғазалиёти Мавлоно зиёд ба чашм мерасанд ва то имрӯз дар шакли шеър ӯ таронаҳои хушоҳанг аз забони мардум садо медиҳанд. Перомунӣ ёри дӯстӣ дар "Маҷолиси сабъа" низ андешаҳои баланди мутафаккир инъикос ёфтаанд. Вале ӯ инсонҳоро ба он даъват мекунад, ки дар рафоқату дӯстӣ аз ёрони бад канораҷӯӣ намоянд, зеро "ёрони бад гӯянд туро, ту они мой, мо они туюм, дар марг ва зиндагонӣ мефармоям, ки ба он ғарра машавед, ки эшон меҳоянд, то шуморо бад-ин дамдама ҳамчун худ фосид кунанд ва дар фасод кашанд. Чун шуморо олуда кунанд, на ёри шумо монанд ва на дӯсти шумо, аз шумо безор шаванд".

**Он кас, ки туро умеди
беғам додаст,
Ҳон, то нахурӣ, ки ӯ туро
дам додаст.
Рӯзи шодӣ ҳама ҷаҳон
ёри туанд,
Ёри шаби ғам нишон
касе кам додаст.**

Барои Мавлоно, ки бо аҳли футувват ошноии бевосита дошт, ахлоқи ҳақиқие чун ҷавонмардию савоатпешагӣ низ мақоми арзанда дорад. Ҳамзамон ӯ ин мафҳумҳоро бо дур будан аз зоҳирпарастӣ ва худнишондихӣ ташвиқу тарғиб мекунад:

бар аҳамияти махсус медиҳад ва танҳо ба масъалаҳои ҷовидонӣ рӯ оварда, аз ҷузъиёти беҳуда канораҷӯӣ менамояд. Ин кори ӯ барои воизони муосири мо, ки баъзе аз онҳо хурдагирҳои ноҷо мекунад, ба масъалаҳои ҷузъие, ки ба ҳаёти рӯзмарраи дунявӣ алоқаманд буда, берун аз рисолати дину мазҳабанд, рӯй оварда, исломи поки нобро ба самти нопокизагиҳо мекашанд, хеле ибратомӯз аст.

Забони ваъзҳои Мавлоно ва масъалагӯзори ӯ тавъаманд, яъне ҳам ин баланд аст ва ҳам он олий. Барои мисол аз муқаддимаи ваъзҳои мутафаккир, муноҷоти ӯ ва дуоҳояш чанд намуна меоварем, ки шояд барои ходимони дин ва шахсиятҳои рӯҳонии мо, ки баъзан қабелҳои мекунанд, дар иҷрои боназокати рисолати онҳо дар самти тарбияи ахлоқии аҳли ҷомеаи Тоҷикистон ёри кунанд.

Дар муқаддимаи ваъзҳои Мавлоно бо забони арабӣ, бо насири мусаллаҳ, яъне бо истифода аз ҷумлаҳои мансури қофиядор ва бо услуби илмӣ ситоиши Холиқ, паямбар ва асҳоби ӯро мекунад: "Сипос бар он Худое, ки ҷаҳони ҳастиро биофарид. Тадбиркунанда ва офаринандаи мавҷудот аст. Худое, ки рӯзи растохе офаридаҳоро ба саҳрои маҳшар биоарад ва ҷони дубора бахшад. Худое, ки фалаки гирандаро дар уқёнуси сабзи осмону киштиро бар сафҳаи бекарони дарёҳо ба ҳаракат даровард, тӯдаи абрҳоро бар гӯшаи фазо падида сохт".

Муноҷот дар ваъзҳои Мавлоно, ки бо забони шевои тоҷикӣ ва ҳамчунин бо насири мусаллаҳ гуфта ё дақиқтараш суруда шудаанд, бо истифода аз бадеиёти комил ва калимоти мафҳумҳои орифона таваҷҷуҳи шунавандаро бедор сохта, ӯро ба олами маърифату муқаддасоти ҷовидона мебаранд: "Малико ва подшоҳо! Оташҳои ҳирси моро ба оби раҳмати хеш биншон. Ҷони муштоқонро шароби ваҳдат бичашон. Замири дили моро ба анвори маърифат ва асрори ваҳдат мунавару равшан дор... Моро аз душманкомии ҳар ду ҷаҳон нигоҳдор. Он чи душманон меҳоянд бар мо, аз мо дур дор. Он чи дӯстон меҳоянд ва гумон мебаранд, моро олитару беҳтар гардон. Эй ҳазонаи лутфи ту бепӯён ва зӣ дарёи болаҳнои бокарони ту бекарон!".

Дуоҳое, ки дар "Маҷолиси сабъа"-и Мавлоно омадаанд, билкул аз дуои қориёну намозгузорони муқаррарӣ тафовут дошта, маъниҳои рӯзмарраи дуогузоронро ба таври саҳли мумтазн ба самъи шунаванда мерасонанд: "Фалаки бозигар ҳамчун шаббозон аз паси ҷодари хаёлоту исторагон ва лубатони сайёрот бозихо берун меорад ва мо чун ҳангома бар гирди он бозӣ мустағари шудаем ва шаби умр ба поён мебарем. Субҳи марғ бирасад ва ин ҳангомаи шаббозӣ фалак сард шавад ва мо шаби умр ба бод дода. Ё Раб! Пештар аз он ки субҳи марғ бидамад, ин бозиро бар дили мо сард гардон, то ба ҳангом аз ин ҳангома берун оем ва аз шабарвон боз намонем".

Чанд суҳани болоро хулоса карда, метавон бо итминони комил таъкид сохт, ки асари Мавлоно Чалолиддини Румӣ "Маҷолиси сабъа" бо он аҳамияти илмӣ, бадеӣ ва диншиносие, ки дорад, ба хонандагонӣ тоҷик дастрас гардида, метавонад дар тарбияи ва болобарии сатҳи маърифати насли имрӯзу фардои миллат саҳми муайяне дошта бошад. Аз ин рӯ, ҷопи ин асар дар шакли баргардон аз ҳатти форсӣ бо ҳатти кириллиасоси тоҷикӣ як тухфаи хубе барои аҳли илму маориф, муҳаққиқону ходимони дин ва тамоми ҳаводорони каломӣ мансуру манзуми Мавлоно хоҳад буд.

Вобаста ба ин мавриди зикри хос аст, ки Мавлоно дар ваъзҳои худ ба интиҳоби оятҳо ва ҳадисҳои паям-

ИФТИТОҲИ КҶДАКИСТОНИ "СИТОРА"

Санаи 4-уми сентябр бо ташаббуси раёсати Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ кушодашавии кӯдакистон сурат гирифт.

Кӯдакистон "Ситора" номгузорӣ шуда, ҳамчун муассисаи таълими томактабӣ дар назди донишгоҳ мебошад. Кӯдакистон асосан барои кӯдакони устодону омӯзгорон ва кормандони донишгоҳ таъсис дода шуда, ҳамзамон ҳамчун базаи таҷрибавии назидонишгоҳӣ барои донишҷӯёни факултаи омӯзгорӣ, шӯбаи таҳсилоти томактабӣ фаъолият менамояд.

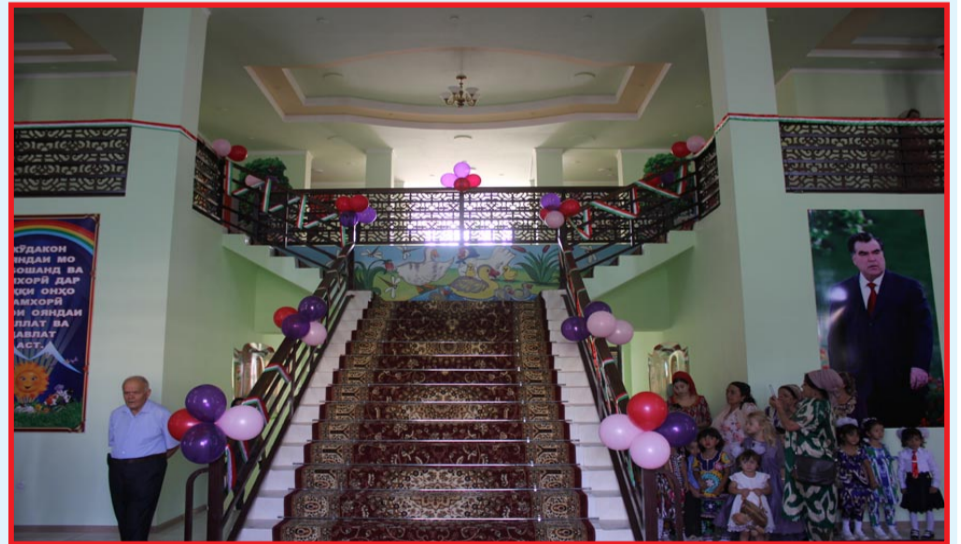
Дар ифтитоҳи кӯдакистон ректори донишгоҳ доктори илми физика ва математика, профессор, узви вобастаи АИ ҶТ Абдулло Ҳабибулло, раиси шаҳри Кӯлоб Хайрулло Амонullo, муовини раиси шаҳри Кӯлоб Кенҷамо Маҷидова, Шоир халқии Тоҷикистон Ҳақназар Ғоиб, Шоир халқии Тоҷикистон Ҳосият Вализода ва дигар меҳмонони расмӣ иштирок доштанд.

Ректори донишгоҳ Абдулло Ҳабибулло қайд намуданд, ки кушодашавии кӯдакистон ҳамчун тӯҳфа барои кӯдакон дар арафаи ҷашни Истиқлолият мебошад.

Бо мақсади инкишофи қобилият, шавқу рағбат, хусусиятҳои ҷисмонӣ, равонӣ, зеҳнӣ ва фарҳангии кӯдакони синни томактабӣ ва омода намудани онҳо ба таҳсил дар муассисаҳои таълими таҳсилоти умумӣ кӯдакистон таъсис ёфтааст.

Кӯдакистон имконияти то 200 нафар кӯдакро қабул карданро дорад ва айни ҳол 100 нафар кӯдак ба таълим фаро гирифта шудааст. Дар ин ҷо таълим бо се забон - тоҷикӣ, русӣ ва англисӣ ба роҳ монда шуда, кӯдакон ду вақт бо хӯроки гарм, майдончаи хуби бозӣ ва бозичаҳои хушҳолкунанда таъмин мебошанд. Барои инкишофи хуби ҷисмонӣ ва инчунин дар сатҳи хуб ба роҳ мондани таълиму тарбияи кӯдакони синни томактабӣ 18 нафар муттаҳассисони хуби соҳавӣ ба кор ҷалб карда шудаанд.

Кӯдакистон фаъолияти худро дар асоси дастуру супоришҳои Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ - Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон, Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи маориф", "Низомномаи намунавии таҳсилоти томактабӣ", "Консепсияи тарбияи томактабӣ", Қарорҳои Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, Барномаҳои давлатӣ ва дигар санадҳои меъёрию ҳуқуқии соҳаи маориф ба роҳ мондааст.

Бахшида ба 70-солагии доктори илми таърих, профессор, муаррихи варзидаи ҷумҳури Маҳмуд АБДУЛЛОЕВ

СОЛРӮЗ ХУЧДАСТА БОД, УСТОД!

Шарофат ХУДОЙДОДОВА,
ноиб ректор оид ба илм, инноватсия ва
равобити хориҷӣ

Ҳатто аз гӯшаи ҳаёлам ҳам намегузашт, ки рӯзе омӯзгори донишгоҳ мешаваму бо шахсиятҳое, ки аз ҷазабаи рафтору ҳашмати гуфторашон дар овони донишҷӯӣ бисёр меҳаросидам, якҷо қору фаъолият хоҳам кард.

Аз зумраи чунин устодони саҳтгир ва бисёр ҷиддӣ Абдуллоев Маҳмуд ҳастанд, ки муддати фаъолият дар Донишгоҳи давлатии Қӯлоб ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ, дар баробари серталабии зиёд, ҳалимию хоксорӣ ва фурутаниву нақӯкорию беандозаашро дарк намудам.

Хеле инсонӣ наҷибу шарифанд Маҳмуд Холович! Ба қавли адиби рус А.П. Чехов "Дар инсон бояд ҳама чиз зебо бошад..." - либосу андом, қору рафтор, одобу гуфтораш орифонаву оқилона асту чун дигар мардонӣ кӯҳистони мо табъи хеле латифу шӯҳихои самимию мондагор дорад, ки ба сӯҳбат оростанаш дар ҳар мавзӯе созгор аст.

Дар ин рӯзҳо, ки устоди гиромӣ, Маҳмуд Абдуллоев ба қамоли умр расидаву аз шаҳди гуворо ва самараи заҳматҳои кашаидааш дар роҳи пурмашаққату пуршарафи омӯзгорӣ комширин менамояд, саҳифае чанд аз рӯзгори эшонро варақгардон месозему пешорӯи мо як фарди равшанзамиру дардошно, ватандӯсту қардшинос ҳувайдо мегардад.

Абдуллоев Маҳмуд ҳар суҳбатеро баъд аз салому алайк ва аҳволпурсӣ аз вазъи илму маориф шуруъ мекунад, зеро ҳамчун як омӯзгору тарбиятгари ҷомеа ҳамеша хостагори муваффақияту пешрафти соҳа мебошад. Ҳанӯз дар давраи нобасомониҳои кишвар ин муаррихи тоҷик баҳри расидан ба роҳи саодату комёбии миллат бевосита дар гуфтушунидҳо бо муҳолифин ширкат варзида, ҳолати бамиёномадари чун таҳмили иҷборӣ ва даҳолат ба сиёсати мамлакат арзёбӣ менамуд ва мудом дар талоши он буд, ки дар натиҷаи ин бозиҳои сиёсӣ соҳаи маорифи Тоҷикистон зиён набинад.

Дарвоқеъ, Маҳмуд Холович

бо тамоми ҳастӣ барои рушди инкишофи илму маорифи кишвар кӯшиш ба харҷ додааст ва оғози фаъолияти омӯзгориаш пас аз адои хизмати ҳарбӣ дар сафи Қувваҳои мусаллаҳи Иттиҳоди Шӯравӣ аз пайроҳаи хеле кӯчаки омӯзгори кафедраи таърихи КПСС-и ИДПК ва хатми аспирантураи ДМТ, (он вақта ДДТ ба номи В.И. Ленин), зинаҳои пуршарафи муаллими калон, дотсенти кафедраи таърихи КПСС, муовини декани факултати таърих ва забону адабиёти тоҷик, мудирӣ кафедраи таърихи халқӣ тоҷик ва назарияи иқтисодӣ, мудирӣ кафедраи таърихи умумӣ ва методикаи таълими таърих, мудирӣ кафедраи таърих ва ҳуқуқро гузашт, аз соли 2013 профессори кафедраи таърих ва ҳуқуқи Донишгоҳи давлатии Қӯлоб ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ мебошад.

Мавзӯи рисолаи номзадӣ "Фаъолияти ташкилотҳои партиявии Тоҷикистон дар роҳи инкишофи минбаъдаи мактабҳои ҳамагонӣ дар ҷумҳури (солҳои 1959-1970)" (1982, Алмаато) ва рисолаи доктории устод- "Маорифи халқӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон дар солҳои 60-80-уми асри ХХ: таърих ва проблемаҳои инкишофи он" (2012, Душанбе) фарогири масъалаҳои рушду такомули соҳаи маорифи Ҷумҳурии Тоҷикистон буда, бар замми ин беш аз 9 монография ва 110 мақолаи илмӣ ва илмӣ-методиро ба масъалаҳои таърих ва рушду нумӯи ин соҳаи ҳаётан муҳим бахшидаанд.

Дарвоқеъ, ҳамин таърихнигоронанд, ки бо асарҳои пурмазмунӣ хеш барои хонандагону пажӯҳишгарон даричаи ошноӣ боз намуда, гузаштаро бо имрӯза васл мекунанд, то насли инсон аз дируз таҷриба андӯхта, имрӯз бунёдкору созанда бошанд ва ба фардоиён мероси арзанда боқӣ гузоранд. Дар ин ростӣ, кас пас аз мутолиаи нигоштаҳои гуногунҷанбаи муҳаққиқи варзида М. Абдуллоев вазъи маорифро бо давраҳои мухталиф қиёс намуда, бо дастовардҳо ва мушкилоти соҳа, шахсиятҳои саршиноси самти илму маориф ошно мегардад.

Хотираҳо аз даврони шогирди Маҳмуд Холович буданамон хеле зиёданд. Маҳз як нуктасанҷию серталабии устод ҳеҷ аз лавҳи хотирам дур намеравад. Ҳар нимсола пеш аз супоридани имтиҳонҳо, мо сарчашмаҳои омӯхта "конспект" мекардем ва боре як ҳамкурсамон бо исми М., аз гуруҳе, ки он ҷо Маҳмуд Холович дарс мегуфтанд, худ хонишҳои беруназсинфӣ, ё

"первоисточник"-ҳоро навишта накарда буд ва дафтари яке аз ҳамкурсонамонро гирифта, муқоваашро иваз менамояд ва барои супоридани санҷиш ба назди устод Маҳмуд Холович мекерад. Устод дар болои ҳар сеюм саҳифаи дафтарҳои имзои номаълум мегузаштанд, то дафъаи дигар ин корҳо тақрибан пешниҳод нагарданд. Аммо М. беҳабар аз ин тадбири омӯзгор ба чунин фиребкорӣ роҳ дода буд. Дар натиҷа, устод ҳам ба М. ва ба С., ки дафтараширо ба дугонааш дода буд, ҷазо таъйин намуда, дар як нимсола қарздор карданд.

Хоҳарам низ, ки хатмкардаи факултати филологияи рус ва шогирди устод Абдуллоев Маҳмуд ҳастанд, боре аз лексияи устод хаста шуда, бо дугонааш пичирросзанон мегӯяд: "Дарс кай тамом мешуда бошад, безор шудам аз навиштани?" ва ҳамзамон дар идомаи лексия сарҳарфи гуфтаҳоиашро бо ҳарфҳои калон "ДҚТМББШАН" менависад. Маҳмуд Холович чизеро пайхас намуда, ўро ба назди тахтаи синф мехонад ва пурсон мешавад: "Чӣ гап, бо Иброимова кадом мавзӯро ҳал мекардед"? Кани дафтарастро биёр! Дар ҳамин асно садои занг баланд мешаваду хоҳарам наҷот пайдо мекунад.

Агар дар бораи серталабии саҳтгириҳои муаллими дӯстдоштанӣ Абдуллоев Маҳмуд даҳҳо саҳифа сатрҳои меҳрбор иншо кунем, кам аст, зеро ҳар панди ўро ҳалқа бар гӯш кардаему насаҳатҳои имрӯз роҳи моро рӯшан намудаанд, то дар зиндагӣ роҳу мавқеи худро муайян намоем.

Ва дар ҳақиқат:
**Ҷабри устод аз падар беш аст,
В-аз падар устод дар пеш аст.
Гар падар аз ҳаёт баҳра диҳад,
Устод аз наҷот баҳра диҳад.**

Барои мо, шогирдон ва аҳли илму маорифи донишгоҳи мояи ифтихор аст, ки устод Маҳмуд Абдуллоев барои саҳми назаррасу шоистаи таҳсин бо нишонҳои сарисинагии "Корманди шоистаи Тоҷикистон", "Аълочии маорифи Тоҷикистон", Ифтихорномаи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон (1999) мукофотонида шудааст.

Ба андешаи ман, мукофоти олиии амалҳои устод муҳаббати мо шогирдон, ҳамкасбон ва наздикону пайвандонаш аст, ки аз сари лутф барояш эҳдо мекунем

**Устод, бақои умратон
бодо ҳазор сол,
Иқбол дар паноҳатон бодо
ҳазор сол.**

БО СУРЪАТИ БАЛАНД РОНДАНИ МОШИН САДАМА НЕ, ХУДКУШИСТ!

Чаро дар шоҳроҳи Кӯлоб-Данғара-Душанбе теъдоди садамаҳои марғбор меафзояд?

Дар Қирғизистон чанд рӯз пеш тасмим гирифта шуд, ки барои коҳиш додани садамаҳои марғбор аз кӯмаки рӯҳониён истифода намоянд. Гуфта мешавад дар ин кишвар садамаҳои фоҷиабор то ҷое афзоиш ёфтаанд, ки ҳатто қонунгузори мамлакат дар пешгирии он ночор мемонад.

Дар Тоҷикистон низ масъалаи мазкур хеле нигаронкунанда аст. Аз ҷумла, дар қисмати шоҳроҳи Кӯлоб-Душанбе, хоса Данғара-Кӯлоб.

Масъули маркази матбуоти Вазорати корҳои дохилӣ мегӯяд, ки дар шоҳроҳи Душанбе-Данғара-Кӯлоб солҳои ахир садамаҳои нақлиётӣ камтар шуда бошад ҳам, аммо шумораи ҳалокшудагон дар ҳоли афзудан аст.

бо роҳбарону фаъолон ва нояндагони вилояти Хатлон аз ин тамоюл изҳори нигаронӣ намуданд: **"Тибқи маълумоти Вазорати корҳои дохилӣ дар давоми солҳои 2015-2016, яъне ду сол дар мамлакат 2800 садамаи нақлиётӣ рух додааст, ки дар натиҷаи онҳо 876 нафар ба ҳалокат расида, қариб 3000 нафар ҷароҳатҳои вазнини ҷисмонӣ бардоштааст. Дар чор моҳи соли 2017 дар натиҷаи 434 садамаи нақлиётӣ 128 нафар ҳалок шуда, 469 нафар ҷароҳат бардоштааст."**

Мақомот мегӯянд барои коҳиш додани садамаҳо хеле тасмимҳои ҷиддӣ гирифтаанд. Аз ҷумла, барои дар ҳолати мастӣ ва бе ҳуҷҷати ронандагӣ

қлиёт дар ҳолати мастӣ (моддаи 332) танҳо ҷазои маҳрум кардан аз ҳуқуқи идораи воситаҳои нақлиёт ба муҳлати ду сол пешбинӣ шуда буд, акнун ҷазо вазнин карда шуда, барои ин кирдор ҷарима ба андозаи 15000 сомонӣ ё ҳабси маъмури ба муҳлати 15 шабонарӯз бо маҳрум намудан аз ҳуқуқи идораи воситаҳои нақлиёт ба муҳлати 5 сол таъйин карда шуд.

Инчунин, барои бе ҳуқуқи ронандагӣ идора намудани воситаи нақлиёт (моддаи 336 қисми 1) ҷавобгарӣ пурзӯр карда шуда, андозаи ҷарима аз 150-250 сомонӣ то 12500 сомонӣ зиёд карда шуд.

Барои идора намудани воситаи нақлиёт аз тарафи шахсе, ки ҳуқуқи ронандагӣ надорад ва дар ҳолати мастӣ қарор дорад, ҷарима ба андозаи 2500-3500 сомонӣ буд. Дар лоиҳаи нав андозаи ҷарима 20000 сомонӣ пешбинӣ гардид.

Ғайр аз ин, барои дар давоми як соли пас аз татбиқи ҷазои маъмури идора кардани воситаи нақлиёт аз тарафи шахсе, ки ҳуқуқи ронандагӣ надорад ва дар ҳолати мастӣ қарор дорад, низ ҷавобгарӣ пурзӯр карда шуда, ҷазои ҷиноятӣ, яъне маҳрум сохтан аз озодӣ ба муҳлати то ду сол ё ҷарима ба андозаи аз 25 000 то 50 000 сомонӣ муайян гардид.

Барои дар ҳолати мастӣ рондани мошин, ки боиси рух додани садама ва марги инсон ё расонидани зарари вазнин ба саломатӣ мегардад ба муҳлати аз 5 то 10 сол бо маҳрум намудан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба муҳлати 10 сол пешбинӣ карда шуд.

Барои ҳамин кирдор агар боиси марги зиёда аз ду шахс гардад (моддаи 212 ҚҶҲТ), он гоҳ ҷазо дар намуди маҳрум сохтан аз озодӣ ба муҳлати аз 10 то 15 сол бо маҳрум намудан аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан бо фаъолияти муайян ба муҳлати аз 10 то 20 сол пешбинӣ карда шуд.

Дар баробари ҷазоҳои асосӣ меъёр дар бораи аз ҳуқуқи идораи воситаи нақлиёт то 20 сол маҳрум кардани шахсоне, ки дар ҳолати мастӣ нақлиётро идора намудаанд, пешниҳод гардид.

Инчунин, чанде пеш гурӯҳе аз мардум ба парлумон пешниҳод карданд, ки ҳуқуқи рондани автомашина танҳо ба шахсони аз 25 сола боло дода шавад. Ин пешниҳод ҳоло мавриди баррасӣ қарор дорад.

Дар ҳамин ҳол, ронандагони соҳибтаҷриба сабабҳои асосии рух додани садамаҳо дар афзудани суръат, надонистани қоидаҳои ҳаракат дар роҳ, му-

қобил баромадан ба самти ҳаракат ва саргармии ҷавонон увнон мекунанд.

Илҳом Муродов 10 сол боз дар шоҳроҳи Кӯлоб-Данғара-Душанбе ба мусофиркашонӣ машғул аст. Ӯ гуфт: **"Омили садамаҳои нақлиётӣ дар надонистани қоидаи ҳаракат дар роҳ мебинам. Сабаби дигар ин аст, ки сари чамбаракҳои мошин ҷавононе менишиянд, ки суръати мошинро аз меъёр зиёд баланд мекунанд ва дар бисёр маврид аз ӯҳдаи идораи мошин набаромада ба садама дучор мешаванд. Аксари ҷавонон бо роҳи тағоибӣ нохонда соҳиби ҳуҷҷати ронандагӣ мегарданд, ки ин боиси зиёд шудани садамаҳо мешавад. Мактабҳои ҳуҷҷати ронандагӣ медиҳанд, бояд донанд, ки дар ин садамаҳо онҳо гунаҳкоранд."**

Мусофирон низ аз хавфи нигаронӣ ҳангоми нишастан ба автомашинаҳои мусофиркаш бисёр мегӯянд.

Арбобов Ҷамолитдин, мусофир аз шаҳри Кӯлоб ба ин назар аст, ки аксари садамаҳо бо айби ҷавонон сар мезананд. Ба гуфтаи ӯ: **"Бисёре аз ҷавонон қоидаи ҳаракат дар роҳро намедонанд. Дар маҳаллаҳои аҳолинишин мошинро тез меронанд. Вақте дар такси нишаста, ба ягон шахр раван мешавӣ, доим дилат дар хавф аст, чунки ҳар рӯз мекунӣ, ки садамаҳо зиёд шуда истодаанд. Баъзе аз ҷавонон нохонда ҳуҷҷати ронандагиро мегиранд, ки ин сабаби асосии садамаҳо аст."**

Абдусаммад Исозода мусофире мебошад, ки аз сафар ба дигар минтақаҳои Тоҷикистон эҳсоси хавф дорад. Ӯ мегӯяд: **"Ронандагоне ҳастанд, ки савор шудан ба мошини онҳо хеле хатар дорад, зеро онҳо на худро фикр мекунанд ва на мусофиронро. Ин нафарон чи гунае, ки мехоҳанд мошинро мекунанд. Шахсоне, ки пул гирифта, ба онҳо ҳуҷҷати ронандагӣ медиҳанд, бояд донанд, ки чунин "ронандагон" боиси марги садҳо нафари дигар мегарданд. Вақте ки ба Душанбе сафар мекунам, дар дил як шубҳа дорам, ки оё ин ронанда аз ӯҳдаи идораи мошин мебарояд ё на? Бовар кунед то расидан ба он чо садҳо фикр аз сарам мегузарад."**

Агар рӯҳониёни қирғиз дар мубориза барои пешгирии садамаҳо нав даст ба кор шуда бошанд, бархе аз рӯҳониёни шинохтаи мо чанд соли пеш тибқи дархости мардум ба ин

масъала рӯ оварда буданд.

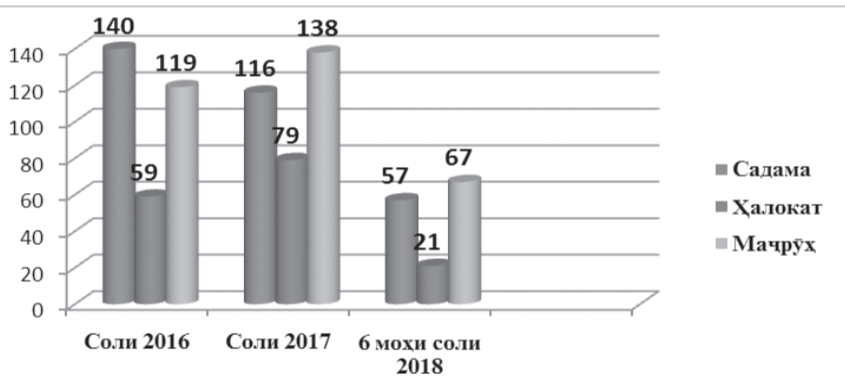
Аз ҷумла, рӯҳониёни шинохта Ҳоҷӣ Мирзо Ибронов дар яке аз мавъизаҳои ба ин мавзӯ дахл карда, садамаҳои барзиёдро, ки дидаву доништа суръатро баланд мекунанд ва сабаби марги онҳо мегардад, худкушӣ номид. **"Дар оятҳои, ки дар Қуръон омадаанд, Худои меҳрубон хабар додааст, ки: "Шумо ба дастҳои худ худатонро ба ҳалокат нарасонед, зеро Парвардигор барои шумо раҳими меҳрубон аст". Барои ҳамин, ҳар касе, ки ронандаро саросема мекунанд ё барои тез рондани ӯ маҷбураш мекунанд, ронанда ҳақ дорад, ки ӯро аз мошин пеш кунад. Ронанда ихтиёр дорад ва ҳаёти худ ва мусофиронаш дар дастӣ уст. Ронандагон бояд ба суръати миёна ҳаракат кунанд. Ҳоло фатво ҳаст, ки агар касе дар роҳ аз рӯи суръати 120 ба садама гирифта шавад, ҳам худаш ва ҳам мусофироне, ки қонибдори ҳамоно суръат буданд, ҳамаи онҳо мисли худкуш ба ҳалокат мерасанд. Агарчи дар се мазҳаб хондани намози худкуш ҷои аст, вале дар мазҳаби Абӯҳанифа ҷанозаи худкушро хондан дуруст нест."**

Коршиносон ба ин назаранд, ки барои ҳалли ин мушкил, албатта истифода аз нерӯи рӯҳониёни метавонад кораманд бошад. Дар ин баробар онҳо мегӯянд, ки масъулин бояд ба чанд масъалаи калидӣ низ тавачҷӯх дошта бошанд:

1. Мактабҳои ронандагӣ ҳамчун марказҳои таъҷиби ба муассисаҳои таҳсилоти ҳамагонӣ дода шаванд.
2. Касби ронандагӣ ҳамчун фанни таълимӣ барои синфҳои болоӣ таълим дода шавад ва ба хатмкунандагон ҳуҷҷати ронандагӣ супорида шавад.
3. Талабот барои гирифтани ҳуҷҷати ронандагӣ пурзӯр гардад.
4. Шоҳроҳҳо бояд ба талаботи байналмилалӣ ҷавобгӯ бошанд.
5. Маоши кормандони БДА боло бардошта шуда, имкони ришваситонӣ дар ин самт аз байн бурда шавад.
6. Ҷаримаҳои барои қоидавайронкунӣ сангинтар карда шавад.

**Ҷаҳонгир РУСТАМ,
Муҳаммад САИДЗОД,
Эмомалӣ САИДЗОД,
Абдуллоҳ ҒУРБАТӢ,
Мактаби журналистии
ТҶ "Ҳома" дар Кӯлоб**

Омори садамаҳои нақлиётӣ дар шоҳроҳи Душанбе-Данғара-Кӯлоб дар соли 2016-2017 ва шаш моҳи соли 2018

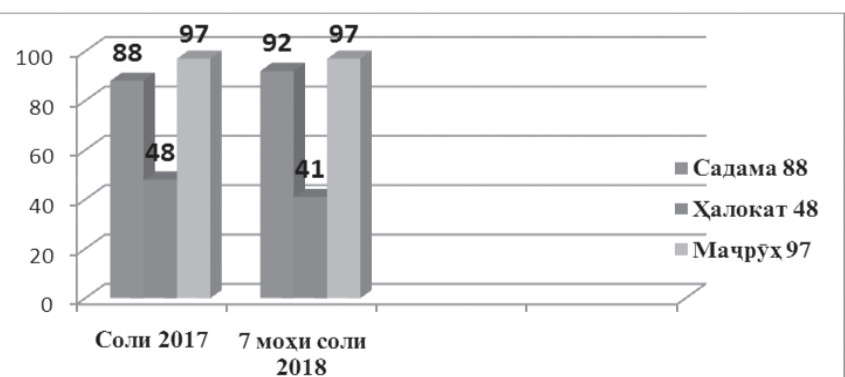

Соли 2016: садама-140, ҳалокат-59, маҷрӯҳ-119; Соли 2017: садама-116, ҳалокат-79, маҷрӯҳ-138; Шаш моҳи соли 2018: садама-57, ҳалокат-21, маҷрӯҳ-67;

Муовини сардори Бозрасии давлатии автомобилӣ дар минтақаи Кӯлоб, майори милитсия Шухрат Нурализода бо таассуф зикр менамояд, ки шумораи бештари садамаҳои марғвари нақлиётӣ маҳз дар ноҳияи Данғара рух медиҳанд.

идора намудани воситаҳои нақлиёт, содир кардани садамаи марғвари нақлиётӣ дар ҳолати мастӣ, ба "Кодекси ҷиноятӣи Ҷумҳурии Тоҷикистон" ва "Кодекси ҳуқуқвайронкунии маъмури Ҷумҳурии Тоҷикистон" тағйиру иловаҳо ворид карда

Омори садамаҳои нақлиётӣ дар роҳҳои минтақаи Кӯлоб дар соли 2017 ва ҳафт моҳи соли 2018

Соли 2017: садама-88, ҳалокат-48, маҷрӯҳ-97; 7 моҳи соли 2018: садама-92, ҳалокат-41, маҷрӯҳ-97;

Гуфта мешавад дар минтақаи Кӯлоб дар 7 моҳи соли раван аллақай шумораи назар ба тамоми соли гузашта бештар садамаҳо сабт гардидааст.

Силсиласадмаҳои марғбор то андозае мавриди баррасии ҷиддӣ қарор гирифт, ки ҳатто Президенти кишвар муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар мулоқот

шуда, муҷозоти сангин роҳандозӣ гардид.

Тибқи тағйиру иловаҳои ахир дар "Кодекси ҳуқуқвайронкунии маъмури Ҷумҳурии Тоҷикистон" маҳрум намудан аз ҳуқуқи ронандагӣ аз ду то даҳ сол зиёд карда шуд.

Аз рӯи ҳамин қонун барои идора намудани воситаи на-

Исфандиёр БАДАЛОВ,
ассистенти кафедраи таърих,
ҳуқуқ ва сиёсатишунӣ

Пеш аз ҳама, зери мафҳуми истиқлолият соҳибхитиёрию мустақиллияти комили давлат ва танзими фаъолияти дохиливу хориҷии кишварро мефаҳмам. Истиқлолият дар арсаи ҷаҳонӣ эътироф гардидаани давлатдорӣ, мустақилона пеш бурдани сиёсати иқтисодӣ, иҷтимоӣ ва фарҳангии мамлакат мебошад.

Аз тарафи дигар, зери маънои истиқлолият шаъну шарафу номуси давлатдорӣ, ифтихор аз давлату миллати хеш ва талошу ранҷи бардавоми ҳар як фарди бедордили ҷомеа баҳри худшиносӣ, маърифат ва фарҳанг фаҳмида мешавад. Истиқлолият ин бародарию баробарии ҳамаи аъзоёни ҷомеа, сарфи назар аз халқият, миллат, урфу одат, ақидаву мафкураи инсон аст.

Бояд гуфт, ки вожаи "истиқлол" дар луғат ба маъноҳои гуногун зикр ёфтааст. Аз ҷумла, бардоштан, баланд кардан, ба ҷои баланд омадан, зобити амри хеш будан, ҳамл кардан ва андак шумурдан омадааст. Дар "Маҷма-ул-баҳрайн" низ чунин омадааст, ки "пардохтан ба коре бидуни мушорикати дигарон" яке аз маъноҳои вожаи истиқлол аст.

Маънои фалсафии истиқлолият бошад ҳеле васеъ аст. Пеш аз ҳама, моҳияту мазмуни истиқлолият дар тамоми муборизаҳои тӯлонии ин ё он халқу миллат

барои ба даст овардани озодӣ, барқарор намудани адолати иҷтимоӣ, соҳиб гардидан ба худшиносӣ, ташаккули ҳиссиёти миллӣ, устувор гардидани ваҳдат ва сулҳу осудагиро дар мамлакат дорад. Аз рӯи моҳият, мазмун, характер ва мавқеи таърихи худ истиқлолият шаклҳои зерин дорад: истиқлолияти иқтисодӣ, истиқлолияти сиёсӣ, истиқлолияти иҷтимоӣ, истиқлолияти идеологӣ, истиқлолияти маъданӣ фарҳангӣ ва ғайра. Ҳар яке аз ин шаклҳои истиқлолият дар навбати худ дорои хусусиятҳои ба худ хос мебошад. Ҳамаи ин ва дигар раванҷҳои асосии он дар маҷмӯъ маънои истиқлолияти миллиро доранд.

Дар истилоҳи донишҳои сиёсӣ бо таваҷҷӯҳ ба қорбурди охир ин вожа дар маъно ба қор меравад, ки дар ҳақиқат ҳамин мафҳумро ба сурати қори хоси давлат нишон медиҳад. Аз ин рӯ, дар қорбурди илмҳои сиёсӣ истиқлолро ба ҷудо будани ҳокимияти як кишвар аз дигар кишварҳо ва озод будан аз зери таъсири қудрати хориҷӣ таъриф кардаанд.

Хурсандибаш аст, ки имрӯзо

дар Тоҷикистон истиқлолияти милли торафт пойдору устувор гардида, халқ тоҷик пешравӣ ва қомебиҳои намоён ба даст оварда истодаанд. Барои бунёди қомеби демократӣ ва барпо намудани давлати ҳуқуқбунёди дунявӣ заминаҳои мустақами иқтисодӣ, иҷтимоӣ, сиёсӣ ва маънавий ба вуҷуд омадаанд. Бо вучуди ҳамаи ин қомебию пешравӣ ба фикри мо, барои пойдор ва устувор намудани истиқлолият як қатор масъалаҳои ҳалталаб мавҷуд мебошад.

Яке аз чунин масъалаҳои ҳалталаб тарбияи шаҳрвандон дар рӯҳияи идеалҳои олии истиқлолият, худшиносӣ ва ваҳдати миллӣ мебошад. Албатта, дар шароити имрӯза як қатор монеа ва мушкилоте ҳастанд, ки садди роҳи ҷараёни тарбия мегарданд, аммо новобаста аз ин фикр муқоим тарбияи шаҳрвандон дар рӯҳияи ватандӯстӣ яке аз мушкилоти рақами як дар ҷаҳони муосир ба шумор меравад.

Мушкили дигаре, ки садди роҳи мустақам гардидани истиқлолияти милли мегардад ҷараҷаи нобаробарии дониш,

ИСТИҚЛОЛИЯТ НЕЪМАТЕСТ, КИ ОНРО ҲИФЗ МЕБОЯД!

ҷаҳонбинӣ, фаҳмиш, шуурноқӣ ва маданияти сиёсии шаҳрвандони Тоҷикистон мебошад ва ин аз он сабаб аст, ки баъзан шаҳрвандони мо ба моҳияти истиқлолият, худшиносӣ ва ваҳдати миллӣ сарфаҳм нарафта, ба сафи гурӯҳҳои ирҷиҳои террористӣ мепайванданд ва домони поки миллати волофарҳанги тоҷикро доғдор месозанд.

Мустақам намудани истиқлолияти милли бо исрор талаб менамояд, ки дар раванди тарбия мо ба он муваффақ гардем, ки ҷараҷаи дониш, фаҳмиш, ҷаҳонбинӣ, маънавиёт ва шуурноқии сиёсии ҳар як шаҳрвандро баланд бардорем, то ҳама мардуми Тоҷикистон ба моҳият ва мазмуни истиқлолият сарфаҳм раванд. Дар чунин ҳолат принципҳои қомеби демократӣ, адолати иҷтимоӣ ва равандҳои асосии эҳёи ваҳдати миллӣ торафт мустақам мегардад.

Мардуми Тоҷикистон вобаста ба имконоти мавҷудаи моддиву молиявӣ ҳадафҳои тақдирсози стратегӣ-истиқлолияти энергетикӣ, истиқлолияти озуқаворӣ, раҳой аз бунбасти коммуникатсионӣ, таъмини пешрафти мунтазами иқтисодӣ, сиёсати пайгиронаи иҷтимоӣ, таҳкими амнияту оромии мамлакат ва қомеби шаҳрвандиро пеш гирифта, меҳонаҳои ватани азизу муқаддаси худ Тоҷикистонро дар радиҳои кишварҳои пешрафтаи ҷаҳон қарор диҳанд.

Ҳамчунон ки Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ, Пешвои миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон иброз доштааст: "Бигузур

азму иродаи қавӣ ва нерӯи созандагии халқӣ азизамон моро ба сӯи қору пайқорҳои оянда ва фатҳу нусратҳои тоза ҳидоят намояд! Бигузур Тоҷикистони азизи мо бо низоми пешрафтаи давлатдорӣ ва симои хоси миллӣ дар сафи кишварҳои мутамаддини олам ҷой гирад".

Тоҷикистон имрӯзҳо дар зериллои истиқлолият, ҳамчун давлати мустақил ва соҳибхитиёр сиёсати дохилӣ ва хориҷии худро барои ояндаҳои дуру наздик тарҳезӣ намуда, ҳамчун узви қомилхуқуқи қомеби ҷаҳонӣ аз рӯи ҳадафҳои дурномаи сиёсӣ, иқтисодӣ, иҷтимоӣ ва маънавий устуворона пеш меравад.

Дар ҳақиқат истиқлолият поязури таърихи навин ва сарнавиштоси миллати тоҷик ба шумор рафта, бо эълони истиқлолияти кишвар саҳифаи нави таърихи Тоҷикистон ҳамчун давлати демократӣ, ҳуқуқбунёд, дунявӣ ва ягона оғоз гардид.

Истиқлолият дар таърихи навини кишвари мо воқеаи бузург ва беназир буда, мо маҳз бо шарофати ин неъмат ба ҳаёти ошоштаву созанда расидем.

Миллати тоҷик воқеан ҳам мардуми дорои таърихи фарҳанги кӯҳан буда, барояшон истиқлолият бузургтарин арзишест, ки ба он ифтихори зиёду беҳамто доранд. Истиқлолият ин асоси давлатдорист, ки тоҷикон солиёни дароз орзу ба он соҳиб гаштандро доштанд. Аз ин лиҳоз, бояд мо мардуми тоҷик нагузорем, ки ҳеҷ як қувваи носолим истиқлолияти моро халалдор намояд

НАЗАРЕ БА МАЪРИФАТИ ҲАРБИЮ ВАТАНДҮСТӢ

Тарбияи маданият ва маърифати ҷарбию ватандӯстӣ вазиғаи давлату қомеби оид ба тарбияи шаҳрвандон ҳамчун ватандӯстон (патриотҳо) - и Ватани худ мебошад, ки ҳамаҷониба ҷиҳати ҳифзу ҳимояи он тайёру омода бояд бошанд.

Худи мафҳуми "тарбияи ҷарбию ватандӯстӣ"-ро ҳамчун технологияи иҷтимоие таъйин ва ташхис кардаанд, ки он ба таъмини шаҳрванди ҷавон бо сифатҳои ахлоқию маънавий ва рӯҳию равонӣ ба мақсади муқовимат бо тамоюлҳои манфӣ нигаронида шудааст.

Тарбияи ҷарбию ватандӯстӣ, тайёрию омодагӣ нисбати хизмати ҷарбӣ, худи хизмати ҷарбӣ низ бояд ҳамчун имтиҳони ҳатмию ҷиддии шаҳрванд барои касб кардани унвони ифтихори шаҳрванд ва ватанпарвар (патриот) мавриди баррасӣ ва арзёбӣ қарор дода шавад. Хизмати ҷарбӣ, ки имтиҳони ҷавонмардӣ ба ҳисоб меравад, барои ҷавонон як имтиёзест, ки ҷавонмарди худро исбот намоянд ва бо ин восита беҳтарин неъмат Модар-Ватанро ҳифзу ҳимоя намуда, аз қувваҳои аҳримани наҷот бидиҳанд. Талабгорони ин имтиҳон имрӯз рӯ ба афзоиш дорад, ки боиси таҳсину офарин аст.

Раванду ҷараёнҳои, ки солҳои ахир дар кишвари мо мегузаранд, бештар аз пештар ба ҷараҷаи аввал чунин самту соҳаҳоро пеш мегузаранд: тарбияи маданият ва маърифати шаҳрвандию ватанпарварӣ, тарбияи ахлоқию маънавии наврасон ва ҷавонон, таълим ва тарбияи таърихию кишваршиносӣ ва ва-

тандӯстӣ, тарбияи фарҳангю ватандӯстӣ, ки ҳамаи ин дар навбати худ барои ғаний гаштани моҳияту муҳтавои арзишҳои ватандӯстию ватанпарварӣ дар гурӯҳҳои мухталифи наврасоню ҷавонон мусоидат мекунад.

Мудофия ва тарботи ҳуқуқӣ байни аҳолӣ, баланд бардоштани сатҳи маърифати ҳуқуқии шаҳрвандон, пешгирии намудани воридшавии ҷавонону наврасон ба сафи ҳизбу ҳаракатҳои ифротӣ тавассути ниҳодҳои идеологӣ, таблиғи эҳсоси ватандӯстӣ ва садоқат ба Ватану миллат, тарбияи ҷарбӣ ватандӯстию ҷавонон, фаъол шудани гурӯҳҳои террористӣ, ҷиҳати ташкил ва пешбурди қорҳои идеологӣ бо имкониятҳои воситаҳои ахбори омма ва шабакаҳои радиову телевизион дар роҳи таъмини амнияту иттилоотӣ аз таъсири номатлуби расонаҳои электронии хориҷӣ, пешгирии саривақтии суистифода аз шабакаи Интернет барои таблиғи тундгарой ва таъмини амнияту шаҳрвандон омилҳои ҳастанд, ки роҳи онҳоро бояд гирифт.

Дар замони муосир муҳимият ва талабот нисбати тарбияи маданият ва маърифати ҷарбию ватанпарварӣ ҳамчун самти махсуси тарбияи патриотизм то ҷараҷае зиёдтар афзоиш ёфтааст. Касе, ки имрӯз бевосита қори хайреро барои Ватан ва миллати худ анҷом медиҳад, пас ӯ муваффақ аст нисбат ба дигарон. Ватандӯстӣ беҳитиёр аз оила оғоз шуда, то анҷоми ҳаёт метавонад бо кас бимонад.

Мутаассифона, таъминоти мето-

дую методологии раванду ҷараёни тарбияи маданият ва маърифати ҷарбию ватандӯстӣ бо ҷавонону наврасон, махсусан бо хонандагон макотиби таҳсилоти ҳамагонӣ дар ҷараҷаи поёнтар қарор гирифтааст. Имрӯз дар макотиби таҳсилоти миёна дарсҳои тайёрию ҷарбӣ бисёр дар сатҳи паст мегузаранд. Дар мактабҳо на силоҳ асту на дигар адабиёти зарурӣ, ки то хонанда аз онҳо ба таври васеъ истифода барад. Мо, агар аз сатҳи поёнӣ ба ин масъала таваҷҷӯҳи вижа надиҳем, дер хоҳад шуд. Аз ин хотир, ба ташвику тарғиби тарбияи ҷарбию ватанпарастии хонандагон диққати ҷиддӣ бояд дод.

Ҳаёти қомеби имрӯз вазиғаҳои ҷиддитарро дар самту соҳаҳои таълиму тарбияи насли навраст мегузорад. Барои Ватан ва Давлат шахсият ва шаҳрвандони далеру шуҷоъ, солиму бардам, ташаббускор, бошуур ва ҷаҳонбинӣ васеъдошта зарурати воқеӣ шуда мондааст, ки бояд имрӯз ва фардою оянда ба манфиати Давлату Ватан ва Миллат қору пайқор намоянд.

Дар партави ин ҳадафу вазиғаҳо муҳимияти тарбияи маданияту маърифати ҷарбию ватандӯстию наврасоню ҷавонон афзоиш ёфта мегардад, чаро ки маҳз он дар амри тайёрию омодагӣҳои муҳофизии воқеии кишвар нақшу мавқеи арзанда дорад.

Абдулқодир МИРЗОЕВ,
муовини командири ротай
ДТММ ВҚД ҚТ

Хуриед НУРХОНОВ,
донишҷӯи соли 4-уми факултати
молиявӣ иқтисодӣ

ДАСТОВАРДҲОИ ИҚТИСОДИИ ТОҶИКИСТОН

Тоҷикистон яке аз он давлатҳои яри соли 1991 расман эълон кард. Баъди расман эълон шудани давлати соҳибхитиёр ва мустақил Тоҷикистонро тамоми давлатҳои ҷаҳон эътироф намуданд ва ин кишвари тозаистиқлол ва ҷавон дар харитаи сиёсии мамлакатҳои ҷаҳон ҷойи худро ишғол намуд. Баъди қабули қарор вазиёи сиёсии дохилии Тоҷикистон ноором гардид. Моҳи майи соли 1992 дар Қумҳурии Тоҷикистон ҷанги шаҳрвандӣ оғоз шуд, ки он то июни соли 1997 давом ёфт. Воқеаҳои фоҷиавии аввали солҳои 90-уми қумҳурии ҳамчун саҳифаи сиёҳ ба таърихи халқӣ тоҷик дохил гардиданд. Ин воқеаҳо дар матбуоти даврий, китобу мақолаҳо бо чунин номҳо "ҷанги бародаркуш", "ҷанги минтақавӣ" ва ғайра баён гардидааст. Ин ҷанги шум бадбахтиҳои зиёдеро ба сари халқӣ тоҷик овард, ки бародарро бо бародар, падарро бо писар душман кард. Дар надиҷа тифлақони хурдсолро аз падару модар ҷудо кард.

Яку якбора вазиёи сиёсӣ иқтисодӣ дар кишвар мураккаб гардид. Тамоми сохтор ва мақомотҳои ҳукумат қариб пура аз фаъолият бозмонда буданд. Бӯҳрони иқтисодӣ қумҳуриро фаро гирифт, иқтисодиёти қумҳурий фалаҷ гардид, тамоми қорхонаҳои истеҳсолию саноятӣ аз қор монданд. Ирриботи сарҳ-

адӣ бо давлатҳои ҳамсоя, ки асоси маводи ниёзи аввалияро ташкил медиҳад, қат шуд. Кишварро гурӯснагӣ фаро гирифт, ки дар натиҷа мардуми зиёде қурбони ин гурӯснагӣ гардидаанд.

Пас аз ба даст даровардани истиқлолият Қумҳурии Тоҷикистон фавран ба гузаронидани ислоҳоти иқтисодӣ шуруъ кард. Дар ибтидои солҳои 90-ум барномаи тараққиёти иқтисодӣ қумҳурий тариб дода шуда, бо фаро расидани давраи ошоштагӣ тақмил ёфта, дар асоси инкишофи муносибаҳои бозоргонии танзимшаванда амал мекард. Ҳангоми тариб додани барномаи тарғибаи байналхалқӣ исифода гардида буд ва хусусиятҳои хоси инкишофи иқтисодӣ қумҳурий ба назар гирифта шуда буд.

Танҳо дар соли 2017 маҷмӯи маҳсулоти дохилӣ ба ҳар нафар аҳолӣ нисбат ба соли гузашта 12 фоиз ва дар муқоиса бо нишондиҳандаи пешбинишудаи барномавӣ 8 фоиз зиёд гардида, даромади пулии аҳолӣ 10 фоиз афзоиш ёфт. Рушди соҳаҳои иқтисодиёти миллӣ, аз ҷумла саноат 21,5 фоиз, кишоварзӣ 7,2, маблағгузорию сармояи асосӣ беш аз 6, савдои чакана 6,6 ва хизматрасонии пулакӣ 1,8 фоиз баробар шуд. Соли 2017 дар ҳудуди қумҳурий 150 қорхонаи саноатӣ бо таъсири 3 ҳазор қойи қорӣ бунёд шуд.

НОГУФТАҲОЕ ДАР МАВРИДИ ҲАЁ

Мушира НАЗАРЗОДА,
донишҷӯи соли 2-уми факултати
филологияи рус

**Ҳаё бояд, ки дорад одамизод,
Ки лаънат бар вучуди беҳаё бод.**

Салом хонандаи азизи рӯзномаи дӯстдоштаам. Ростӣ, бори аввал аст, ки хело ғамгин қалам ба даст гирифта, маводеро пешкаши шумо мегардонам, ин ҳам бошад перомуни мавзӯи шарму ҳаёст, ки имрӯз ҷомеаро ба ҷунбиш даровардааст. Пӯшида нест, ки имрӯз аз ҷониби мо ҷавондон, хусусан ҷавондухтарон хело ҳам ин мафҳум бардошта шудааст.

Хонандаи азиз, модоме ки мо миллати ориёӣ бошем, пас чаро ин суннати волои худро ниғаҳ надорем? Ростӣ, ба иззати нафси духтарон расидани нестам, вале имрӯзҳо ба кӯчаҳо мебароем ва ба ҷавондухтарон назар мекунему мавзӯи шарму ҳаёро пеши назар меорем, хело ҳам маҳзун мегардем. Чаро? Ин суол барои шумо хонандаи азиз аст.

Миллати тоҷик сокини қадимтарини Осиёи Миёна буда, бо илму фарҳанги худ дар тамоми мамлакат маъруф ва машҳур гардидааст. Аз ин хотир мо бояд суннати волои ниёконамонро чун гавҳараки чашм нигоҳ дорем. Шарму ҳаё низ суннати ниёкони мо мебошад.

Ҷое хонда будам, ки дар оилае, ки суннатҳои волои ниёконамонро риоя мекунанд, мардони он оила - ҷавонмарди асили бошаъну шараф мебошанд! Занон ва фарзандони он оила - боодобу ахлоқи ҳамида, гапдари, бомуҳаббат ва бошаъну шараф буда метавонанд! Пас чаро мо чунин набоем?

Ҷои тазаккур аст, ки ҳаё бар мардон зебо ва бар занон зеботар аст. Одобу ахлоқ беҳтарин васила барои расидан ба мартабаи инсонгарӣ мебошад, чунки дар урфият мегӯянд: "Олим шудан осон, вале одам шудан мушкул".

**Барги гул дар нозуки машҳур дар баҳру бар аст,
Хотири шарму ҳаё аз барги гул нозуктар аст.**

Боқӣ қазоват ба хонандаи заки аст.

ИСТИФОДАИ ДУРУСТИ ОБРО ДОН!

Алиҷон МАЗОРИЕВ,
донишҷӯи соли 2-уми факултати
молиявино иқтисодӣ

Об сарчашмаи ҳаёти ҳамаи мавҷудоти зинда мебошад. Муаян шудааст, ки то 70 дарсади бадани одамро об ташкил менамояд. Ҳаҷми муҳити гидросфера дар сайёраи мо ниҳоят бузург аст, вале 96 дарсади онро оби шури баҳру уқёнусҳо ташкил медиҳад. Ба ҳиссаи оби нушоқӣ ҳамагӣ 2,5 дарсади ҳаҷми умумии гидросфера рост меояд. Талабот ба оби нушоқӣ дар бисёри давлатҳо хеле зиёд мебошад. Масалан, Амрико аз Канада, Олмон аз Шветсия ва Арабистони Саудӣ аз Малайзия оби нушоқӣ меҳаранд. Мушкилоти оби нушоқӣ дар ҷаҳон яке аз мушкилоти муҳиме доништа шудааст.

Суръати афзоиши баланди аҳоли ва зиёд намудани маҳсулоти кишоварзӣ моро зарур меояд, ки истифодаи обро дуруст ба роҳ монем. Аз рӯи нишондиҳандаҳои кишвари мо аз ҷиҳати об дар байни давлатҳои ИДМ ҷойи наомёнро ишғол менамояд. Аз ин рӯ истифодаи оқилона, тоза нигоҳ доштани оби ҷӯю дарёҳо ва ҳифзи манбаҳои об яке аз вазифаҳои муҳими ҳар як сокини мамлакат мебошад.

МИНБАРИ ДОНИШҶҮ

МОДАР-ОФРАНДАИ БАШАРИЯТ

Чумагул АЛМАТОВА,
донишҷӯи соли 2-юми факултати
химия, биология ва география

**Оҳ! Модар, дар танури синаи худ чун кабоб,
Сӯхтанро ту намудӣ интиҳоб.**

Модар, ту аҷоиб муъҷизоте ҳастӣ, ки бузургиатро на тасвир карда мешаваду на тасхир. Як пора гуштро нӯх моху нӯх рӯз дар батнат парвариш намуда, ҳангоми шиштани хестан ва корҳои хона аз ӯ муҳофизат мекуни. Ба Худо фариштаи модар, фаришта.

Албатта, Зан-Модар офарандаи башарият ва тақдирсози ҳаёти инсон дар рӯи замин аст. Набояд фаромӯш кард, ки модар гаҳвораю оламро бо ҳам мепайвандад, рисолати пурзаҳмати парвариши наслҳоро ба дӯш кашида, бо сиришту замири покш барои ҳастии фарзанд, ободии хонадон ва осоиши ҷомеа талош менамояд.

Як шаба ранҷе, ки модар барои фарзанд мекашад, агар мо ҳазорҳо сол хизматашро ба ҷо оварем, баргардонида наметавонем. Модар ноёбтарин ганҷ ҳастӣ! Агар ду гетиро бичӯям, ба мислат шахси муқаддас ва бузургворе пайдо кардан амри маҳол аст.

Оҳ! Модар бузургият ба монанди кӯҳ баланд, табииатат мисли гул нозук ва суҳанонат асалбарин ширину гувороянд. Шабу рӯз агар васфатро бикунам, ҳамон қадар кам аст ва қалам дар васфат очизӣ мекашад. Оре, қарзи фарзандии мо дар назди шахсияти мубораку биҳиштии модарон ҳамин аст, ки модарони худро дӯст дорем, нисбат ба онҳо меҳрубону ғамхор бошем, иззаташонро ба ҷо оварда, ҳаргиз озорашон надихем ва нигоҳи пур аз меҳру шафқатро аз онҳо дарег надорем, зеро ҳеҷ кас ҷои модарро на дар ин дунё ва на дар он дунё гирифта наметавонад.

ДҶУСТИ БЕҲТАРИНИ МАН

Хусния ЁРМАТОВА,
донишҷӯи соли 2-уми факултати
филология тоҷик ва журналистика

Ҳар як шахс дар ин ҷаҳон орзуҳои зиёде дорад, вале яке аз ин орзуҳои доштани дӯсти хуб мебошад. Дар байни садҳо нафар инсонҳо дӯсти ҷонӣ ва ё беҳтарин камёб аст. Афсӯс аз он меҳӯрам, ки ба баъзе шахсон дӯсти ҷонӣ нею дӯсти нонӣ насибашон мегардад.

Ман шукрона аз он мекунам, ки Худованди таъло аз ҳама дӯсти беҳтарин насибам гардонидаст, ки ӯро ном Замира аст. Ӯ духтари хандорю зебо ва хоксору хушсалиқа мебошад. Мо аз даврони кӯдакиамон дар паҳлуи ҳамдигар дар ҳама вақту ҳолат чи шодию хурсандӣ ва ё дарду ғам дастгирӣ ҳамдигар будем. Мо, ҳама вақт камбудҳои якдигарамонро ба рӯи ҳамдигар мегӯем, ки то онро ба хубӣ дарк карда, онро ислоҳ намоем, зеро мегӯянд, ки дӯсти беҳтарин он бошад, ки гуноҳатро ба рӯят бигӯяд, на ин ки аз пуштат. Вале ман орзу дорам, ки тамоми шахсонӣ рӯи олам дӯсти беҳтарин дошта бошанд. Ман аз сарими қалб гуфта метавонам, ки Замира бароям дар баробари дигар наздиконам чун дӯсти азизу қадрдонам маҳсуб меёбад. Шукрона аз он мекунам Худованд ба ман чунин дӯсти меҳрубону ғамхор насибам гардонидаст.

**Аз забони шоир чунин гуфтаниам:
Дӯст машумор он ки дар неъмат занад,
Лофи ёрию бародархондагӣ
Дӯст он бошад, ки гирад дастӣ дӯст
Дар парешонҳолуе дармондагӣ.**

БА ПЕШВОИ МИЛЛАТ

НАВҚАЛАМ

Манучеҳр ЛАТИФОВ,
донишҷӯи соли 2-уми факултати
физика ва математика

**Бо ту доим менамоем ифтихор,
Сарвари фарзонаю бо нангу ор.
Дар замоне, ки ҳама аз бими ҷанге,
Рафта буд мардум ба ҳар кунҷу канор.
Омадӣ чун Рустаме баҳри набард,
Муттаҳид намудӣ халқи тору мор.
Дар ҳақиқат қаҳрамонӣ кардаӣ,
Қаҳрамонест мислат ҷоннисор.
Сулҳ овардӣ ту эй Раҳмон ба мо,
Миллати тоҷик бишуд овозадор.
Пешвои ҷумла тоҷик дар ҷаҳон,
Эй Худо умрат диҳад беш аз ҳазор .**

МОДАР - ФАРИШТАИ ЗАМИН

Бахтовар КОМИЛОВ,
донишҷӯи соли 2-уми факултати
филологияи хорӣ

Модар калимаи зебо ва шахси муқаддас аст. Шахсест, ки моро тавлид мекунад, ба воя мерасонад, худ нахӯрда моро меҳӯронад, нахобида моро меҳобонад. Модар бо як даст гаҳвора ва бо дасти дигар дунёро такон медиҳад. Воқеан ҳам модар ганҷи бебаҳо ва гавҳари ноёб аст. Ширинтарин ва азизтарин суҳан ин модар аст.

Мутаасифона, шахсоне ҳастанд, ки ба қадру иззати ин ганҷи бебаҳо расида наметавонанд. Онҳо ба сухани модарашон гӯш намекунанд, қадри ӯро намедонанд ва модар аз онҳо розӣ нест. Биёед, азизон ба қадри ин олиҳаи зебои офарандаи ҳаёт бирасем ва то ҷон дар бадан дорем қадри ӯро бидонем ва хизматашро ба ҷо орем.

**Модар модаро каси боҳиммат бошад,
Дидори шарифи ӯ ганимат бошад.
Аз маҳзани панди он бигир арзонӣ,
Фардо ҷӣ кунӣ, ки ганҷи қиммат бошад.**

ЗАБОН ҲАСТИИ МИЛЛАТ АСТ

Сайёҳат БОБОЕВА,
донишҷӯи соли 3-юми
факултати омӯзгорӣ

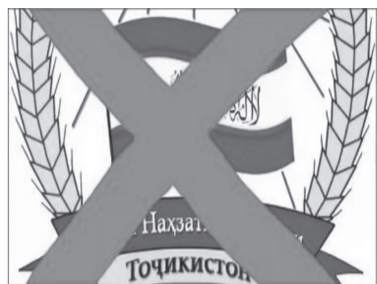
Забон воситаи муҳимтарини алоқаи байни одам аст. Ҷомеа ва забон баробар пайдо шудаанд ва зуҳури ҳарду ба меҳнат вобастагӣ дорад. Забон хоси инсон буда, яке аз нишонаҳои асосии миллат, яъне оинаи фарҳанг аст. Инсон фикри худро бо роҳҳои гуногун ифода мекунад, аммо воситаи фикри инсон забон аст. Ҳар як забони зинда аз ҳастии ин ё он миллат дарак медиҳад.

Зиёда аз ҳазор сол аст, ки халқи тоҷик бо забони шевои тоҷикӣ гуфтугӯ мекунанд. Забони тоҷикӣ асолати таърихии худро то замони мо нигоҳ дошта омадааст. Маҳз тавассути ҳамин забон халқи тоҷик ҳастии худро ҳифз намуда омадааст. Баъди зиёда аз ҳазор сол давлатдорӣ тоҷикон соҳиби сарваре гашт, ки чун амирони сомонӣ масъалаи рушди забон ва фарҳангро ҷузъи таркибии худ қарор дода тавонист.

Забон рукни асосии миллат ва давлат аст. Миллату давлат соҳиб ва пуштибони забон мебошанд. Мо ҷавондорро мебарем, ки забони худро дӯст дорему онро аз ҳар гуна хатарҳои муҳофизат намоем.

ЭЪТИРОЗ БА МУАССИСОНИ БО НОМ ПАЙМОНИ МИЛЛИИ ТОҶИКИСТОН

Хушдори Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи
Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ дар бораи нақшаҳои
нопоки ҳизби террористиҳои наҳзат

Мо донишҷӯён, ҳайати професорон ва омӯзгорони Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ суханҳои бемантику бепояи нерӯҳои қиноятпеша, ки аз тарси дар пеши Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷавоб гуфтани гирифтори ҷазо гаштан, ба хориҷи кишвар гурехтаанд, дар саҳифаҳои иҷтимоии интернетӣ мутолиа намуда, байни худ мавриди муҳокима қарор додем. Мо ба чунин қарор омадем, ки ба иқдоми беҳиродона ва қассосҷӯнаи ба ном озодандешон воқуниши шадид нишон дода, симои асосии онҳоро намоён созем. Матни Эълониҳои подарҳавои он нерӯҳои қиноятпеша, ки худро барраҷаи бегуноҳ ва хору залил вонамуда, меҳоянд аз системаи демократии аврупоӣ сӯистифода намоянд ва дар зери чатри давлатҳои демократии Аврупо, дар кишвари мо амалҳои террористӣ ва экстремистиҳои худро гузарониданд, саросар аз воқеият ва самимият дур буда, таҳқир ба системаи давлатдорӣ дунявӣ мебошад. Мо дар ин воқуниши худ меҳоям аз зовияи биниши шаҳрвандони дар фазои оромиву осудагӣ ба таҳсилу кори таълиму тарбияи насли ҷавон машғул, иддаоҳои бепояи ин гурӯҳҳои қиноии шикастхӯрдари шарҳи воқеӣ бидиҳем.

Дар навбати аввал бояд гуфт, ки агар дар овоздиҳии умумихалқӣ ба интихоботи вакилони парламенту Тоҷикистон ҲНИТ чанд овозеро соҳиб шуда бошанд, дар интихоботи охири Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон соҳиби камтарин овоз шуда, намояндагонаш ба парламент роҳ наёфтанд. Яъне, дар муборизаи сиёсӣ шикасти сахт хӯрданд. Овоз надодани аҳолӣ ба аъзои ин ҳизб аз он сабаб буд, ки бидуни муҳолилаи кадом ҳизби исломӣ ва ё нерӯҳои дигар, дар кишвари рӯ ба инкишофи иҷтимоии Тоҷикистон 4998 адад масҷидҳо дар фаъолият мебошанд, ҳар сол 8000 нафар шаҳрвандони кишвар барои адои сафари ҳаҷ ба Макка сафар мекунаманд, мусалмонони кишвар, ҷӣ аҳли тасаннун ва ҷӣ аҳли ташайюъ, аз ҷумла исмоилиён ва насронӣҳо ву яҳудиҳо масҷиду калисову куншти худро доранд. Давлат ба онҳое, ки лаб ба таҳқири парасторони динҳои дигар мекушоанд, воқуниши қатъӣ нишон медиҳад. Ва монанди ҳамина ҳама диндорони динҳои дар мамлакат вучуддошта аз ҳуқуқҳои баробар бархурдор мебошанд. Ҳамина буд, ки шумораи камтарини электорати тоҷик ба наҳзатиҳо овоз дода буданд. Мардум дарк карда буд, ки барои бароварда сохтани эътиқодоти динии худ, мардум ба кадом ҳизбу ҳаракате қомилан ниёз надорад.

Чунин ки иттилоъ дорем, ҳомиёни маблағгузори ин ҳизб (бештар аз гурӯҳҳои экстремистиву террористиҳои дар кишвари Эрон панохёфта), ки сарварону фаъолонашро маоши хубе меоданд ва онҳо аз пули ҳомиёни худ соҳиби хонаву мошинҳои гаронаризиш ва мағозаву корхонаҳои шахсӣ гашта буданд, натиҷаи фаъолияти ҲНИТ-ро талаб мекарданд. Яъне, дар Тоҷикистон кадом қорхоро анҷом додаанд, ба давлате, ки сохтораш исломӣ нест ҷӣ осебҳо расондаанд, шумораи аъзоашро ба чанд дарсад афзудаанд ва монанди инҳо. Аммо бинобар ин ки наҳзатиҳо дар дигар аз дасташон кадом коре намемад, даст ба силоҳ бурда, аз тариқи аъзои дар қушунҳои мусаллаҳи

Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷойгирфта, хостанд ба сарнагунсозии ҳукумати қонунӣ бипардозанд. Аммо дере нагузашта низомиёни хиёнаткори ойнномаи афсарӣ, сарқуб ва дастгир шуда, дар қараёни пурсиши мақомоти ҳифзи ҳуқуқ ба хиёнатҳои худ иқдор шуданд ва гузашта аз ин нақши раҳнамоӣ ва маблағгузориҳои Муҳиддин Кабирӣ, раиси он ҳизби террористиро як-як баён намуданд. Кабирӣ чун пай бурд, ки ҳама ҳаракатҳои қинояткоронаш рӯи об мебарояд, ба хориҷи кишвар гурехта, барномаеро тарҳрезӣ намудааст, то ки ҳуши нерӯҳои иртиқои қанонон ба худ ҷалб намуда, роҳҳои ривож додани терроризми исломиро дар Тоҷикистон пайдо кунад.

Акнун чанд сухан дар бораи суханронии Кабирӣ дар Варшава ва матни эълониҳои қазои Паймони ҳасакии онҳо гуфтан ба маврид аст. Бояд гуфт, ки Муҳиддин Кабирӣ дар гузориши ироанамудааш худро як назариётчи-теоретикӣ давлатсозиву истиқлолхоҳӣ нишон додани шуда, босмачиёни роҳзанро "шахсиятҳои муборизи милли-мазҳабӣ" номидааст. Яъне, Кабирӣ муътақид аст, ки босмачиёни солҳои 20-уми асри гузашта, аз ҷумла Кӯри Шермат, Иброҳимбек, Кӯри Ортик ва дигар роҳзанони дар қамишзорҳо пинҳон ва бар сари мардумони кӯҳистон ҳамлавар "шахсиятҳои муборизи милли-мазҳабӣ" будаанд. Дуруст ҳам ҳақ, албатта аз дидаҳои роҳбари ҳизбе, ки ҳадафи асосиаш терроризм буда, ҳамсафонаш Раҳмон Гитлер, Мирзо Ҷага ва дигар каллабурон буданд.

Кабирӣ истиқлолияти ба даст овардаи Тоҷикистонро дар соли 1991 хизмати ҲНИТ мешуморад ва гӯё ба ҷуз наҳзатиҳо дигарон зидди истиқлоли мамлакат буданд. ӯ аз хиёнати ниҳоят бузурги ин ҳизб дам намезанад. Намеҳояд ба ёд оварда, ки соли 1992 силоҳи оташфшонро ба дасти майдоннишонон кӣ дода буд ва ҷӣ гуна аввалин шуда ба қушторҳои одамон, гаравгонгрии вакилони мардумӣ ва дигар иқдомҳои террористиву экстремистӣ шурӯъ карда буданд. Муҳиддин Кабирӣ дар маърузаи дар Варшава бозор намудааш воқуниши тарафдорони ҳукумати қонунии Тоҷикистонро дар он солҳо ҳамчун ҳаракати барқарорсозандагони давлати Иттиҳоди Шӯравӣ маънидоқ кардааст. ӯ то ҳанӯз ҳам дарк накардааст, ки ақсарияти қуллӣ мардумони Тоҷикистон қатъиян зидди бунёди давлати диниву мазҳабӣ мебошанд. Ин мардуми озодихоҳ тарс аз он доштанд, ки нерӯҳои дингаро Тоҷикистонро мисли Эрон, Афғонистону Покистон месозанд - сарзамини ришақиҳо ва чодарисияхпӯшон. Сарзамини ихтиноқовар ва гулӯгири суханронии озод, маҳдудсозии хурдатарин амали озодихоҳӣ. Онҳо безор аз истиқлолхоҳони ифротгарои динӣ буданд, ки пас аз ғалабаашон ба қатли ом мепардохтанд. Ҳамина тавре, ки бехтарин андешамандони Эрон дар Аврупо-ву Амрико ва Австралия гуреза шуда, дар гурбат шеърӯ таронаса-

роӣ мекунамд, зеро дар ватанашон таронасароӣ, рақсу хурсандӣ мамнӯъ аст - ҳама азодорони Хусеини 1400 сол пеш ба қатл расида мебошанд. Кабирӣ меғӯяд, ки "бидуни ҳамкориҳои васеи ҳама нерӯҳо ва шахсиятҳои милли, мо наметавонем на инсонӣ мустақил тарбият намоем ва на истиқлолияти давлатиамонро аз осебҳо ҳимоят намоем." Киҳо бошанд он нерӯҳои милли дар назар доштаи шумо? Магар ҳамонҳое нестанд, ки камарбанди интихобӣ баста, худро дар миёни анбӯҳи занону кӯдакон ва дигар бегуноҳон дар Аврупо-ву Осӣ метарконанд? Ҳамина нерӯе нест, ки як сайёҳи камбағали дучархасавори бошандаи Амрико, Шветсария ва Олмонро бо автомашина зер карда, ҷисми хуншораширо бо табар қисмат кунад. Ҳамина нерӯе нест, ки бехтарин андешаҳои милли - табибони дар ҷаҳон машҳур, академикҳо Минҳоҷ Ҷулмоов, Исҳоқӣ, Муҳаммад Осимии сарсупурдаи миллат, Муҳиддин Олимпури ошиқи ҳунари тоҷикону эронитабарон ва даҳҳо сиёсатмадорону донишмандони дигарро ноҷавонмардона ба қатл расондаанд?! Шумо гуфтаед, ки "Таъсиси Паймони миллиро дар чунин рӯзҳо ҳамчун фоли нек медонем." Фоли некотон ҳамон нест, ки аз бахилӣ наметавонед бо чашми як тоҷикӣ асил ба дастовардҳои бузурги Ватани мо (на Ватани шумо беватанон) нек бингаред.

Дар рӯзҳои бузургдошти 27-солагии Истиқлолияти давлати Тоҷикистон дар саросари кишвар даҳҳо биноҳои таълими, фарҳангӣ, кӯдакитонҳо, боғҳои сайругашти мардум, роҳҳои кӯчаҳои мумфарш ба истифода дода шуданд, мамлакат барои қушодашавии ҷарҳи нахустини нерӯҳои барқи обии Роғун омода мешаванд. Ҳама дар пайи иҷрои дастурҳои Пешвои миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон барои то чашни 30-солагии Истиқлолияти давлати Тоҷикистон дар саросари деҳоти кишвар сохтани бунгоҳҳои тиббӣ, таваллудхонаҳо, ҳаммом, кӯчаҳои мумфарш ва бунёди дигар иншооти мавриди ниёзи мардум камари ҳиммат бастаанд, аммо ин бадгӯҳарон роҳхоеро ҷустуҷӯ доранд, то ба осудагии мардум халал ворид кунанд.

Меҳоянд, тоҷикон боз ҳам иштибоҳҳои таърихи давлатдорӣ худро тақрор намуда, дар сафи воқеаҳои давлатдорӣ қанононӣ шурӯъ карда буданд. Аммо ин беҳабарони сияҳкор, ки қирмҳои бухлу бадқирдорӣ, мағзи сарҳояшонро меҳуранд, ҳаргиз ба ҳадафҳои нопокашон нахоҳанд расид. Мо Ватанамонро аз нав обод месозем ва худро хушбахт меҳисобем. Инро метавон дар чеҳраҳои кӯдакони либосҳои сафеди оҳарӣ бар тан ва равон ба сӯи бинои мактаби қасрмонанд дид. Инро метавон дар рақсу таронасароӣҳои духтарони ба бар пирӯҳанҳои чакану атлас мушоҳида кард. Инро метавон дар варзишгоҳҳои пур аз тамобин, дар сайругашти ҷуфтҳои ҷавон ва падару модарони бо кӯдакони хушбахти худ дар тамошои ҷаманистону гулистонҳои пойтахт ва маркази ноҳияҳо дид.

Истиқлоли мо, сарбаландии мо бебаргашт аст! Дасти хунлуи одамон, ки бар зидди озодиву истиқлоли мо дароз мешавад, ҳатман қатъ хоҳад шуд!

SELECTED BY
SAIDAMIROVA MUKADDAS

ENGLISH JOKES

Professor: "Can you tell me anything about the great mathematicians of the 18th century?"
Student: "They are all dead."

than to take.
Nick: My father always does so.
Teacher: Oh very nice, Nick! Your father must be a very good man.
Nick: My father? He is a boxer.

Professor: "Before we begin the examination are there any questions?"
Student: "What's the name of this course?"

At the post-office.
A man went to the post-office for a registered letter. The letter was there, but the clerk didn't give it to the man. "How can I know that the letter is for you?" he said. The man took a photograph of himself from his pocket and said, "I think now you know who I am?"
The clerk looked long at the photo and then said, "Yes, that's you. Here's your letter."

A young man offered his seat to a woman in a crowded bus. She fainted at such politeness. When she came to herself she thanked him. Then he fainted!

In a fog a young man wanted to cross the street, but he was afraid to do it.
At that moment he saw quite near the figure of a man walking with a firm step. Our young man ran up to him, took his hand and they crossed the street together. "How can you find your way in the fog?" asked the young man. "My dear sir, fog or no fog, it makes no difference to me, I am blind," was the answer.

At a book shop.
Buyer: I'd like to buy a book, please.
Assistant: Something light?
Buyer: That doesn't matter. I have my car with me.

See for yourself.
A man took the barometer showing "Fair" down from the wall and threw it through the window into the rain crying, "There, you fool, see for yourself."

"Here, waiter, it seems to me that this fish is not so fresh today as the fish you served us last Sunday."
"Pardon, Monsieur, it is the very same."

A famous speaker lectured to the members of a literary society, and at the end of his address the secretary approached him with a check. This he politely refused, saying that it might be devoted to some charitable purpose.
"Would you mind," asked the secretary, "if we add it to our special fund?"
"Not at all," said the speaker. "What is the special fund for?"
"To enable us to get better lectures next year."

"What's the form of the earth?" asked Tom.
"Round," said Willie.
"How do you know it's round?" asked Tom.
"Well," said Willie, "It's square then. I don't want to argue about it."

An old lady was going to take a taxi. "Driver," she said, "Will you take me to the station?" "Yes, madam," said the driver. "And you must drive slowly. Don't go until the policeman shows the way, and, please, don't go quickly round the corners."
The taxi-driver got angry. "All right, madam," he said. "But if we have an accident, what hospital shall I take you to?"

In the company of children.
-What's your father, Bobby?
-My father is a school teacher.
-That's a good profession. Does he like it?
-He has only one thing to complain about.
-What's that?
-Oh, the children.

One at a time.
The speaker was getting tired of being interrupted. "We seem to have a great many fools here tonight," he said. "Wouldn't it be advisable to hear one at a time?"
"Yes," said a voice. "Get on with your speech."

"Don't bother me. I am writing a letter to my girl-friend."
"But why are you writing so slowly?"
"She can't read very fast."

What is a secret?
A woman's idea of keeping a secret is refusing to tell who told it.

Junior: Dad, do you think you can write in the dark?
Dad: Of course, I can, son.
Junior: Then turn off the light and sign my report card, please.

Wife: Scientists claim that the average person speaks 10,000 words a day.
Husband: Yes, dear, but remember, you are far above average.

Father: You know that mother is very angry when you get bad marks at school.
Son: Well, it's not me who is to blame, for it's the teacher who puts bad marks.

"I'm a man of few words."
"I know-I'm married, too."
"What did Franklin say when he discovered electricity?"
"Nothing, he was too shocked."

A son at college wrote his father: "No mon(money), no fun, your son."
The father answered: "How sad, too bad, your dad."

"Wells Albert, how did you get along in the examination in English grammar today?"
"Oh, I done fine, Pop. I only made one mistake and I seen that as soon as I done it."

Teacher: You know, children, I think that it is always better to give

Professor: Name two pronouns.
Student: Who? Me?

ЧАРО МО ДАҒАЛЕМ?

Нуралӣ ШОЕВ,
рӯзноманигор

Оё шумо мушоҳида кардаед, ки миёни мардуми форсизабон аз ҳама дағалтар моем? Агар суҳбати эронӣҳо ё афғонӣҳо гӯш кунед, чунон бо меҳру муҳаббату хуш муомила мекунанд, ки ҳаваси гӯш карданат меояд. Як ибораву ҷумлаҳоро истифода мебаранд, ки ба ростӣ меҳроҳӣ соатҳо гӯшашон бидиҳӣ. Муносибати мард бо завҷааш ва баръакс "ҷонам", "азизам", "гулам", "қурбонат шавам", "ма садқат" "хоҳиш мекунам", "бифармоед" ва бисёри дигар вожаву гапҳое истифода мешаванд, ки дар ҳақиқат муҳаббати зану шавҳарӣ инъикос мешавад. Дар кӯча ҳатто мардуми бо ҳам ношинос ба эҳтироми яқдигар беҳтарин ибораҳоро дар суҳбаташон истифода мебаранд. Дашному дағали дида намешавад.

Боре дар Техрон шоҳиди як чизи хеле хубе шудам. Дар истоғоҳе махтали автобус будем. Як нафар аз истоғоҳ берун, яъне дар роҳ истода, омади автобусро мепойду ба сӯи роҳи он нигоҳ дошт. Ин вақт мошини сабукраве аз назди истоғоҳ гузашту кадоме аз шиносҳояшро дида, каме дуртар аз истоғоҳ истод кард ва ба қафо мошинашро ҳай кард. Марди дар роҳ будаи роҳи автобус пой он мошинро намедид, ки пушти сараш қафоники меомад. Ҳарчанд мошин сигнал меод, аммо мард ҳама таваҷҷӯҳаш ба роҳи автобус буд ва намешуниду интизор ҳам набуд, ки пушти сараш мошин меояд. Ин ҳолатро зане дида "ого, ого" гӯён садо меод, ки он мард аққалан садои он занро шунида, аз мошини пушти сараш омада эҳтиёт кунад. Аммо мард

миёни садои ғурроси мошинҳои зиёди роҳ садои он занро намешунид ва он гаҳ зан наздик шуда "ого, огоҷун, огоҷун" гуфта, ба ӯ садо кард, ки оқибат он мард шунид. Ман ҳайрон шудам, ки шахси ношиносро ин қадар бо муҳаббат ин зан садо кард.

Дар мо чӣ? Аз кӯдаки боғча то кампиру мӯйсафед ҳама дар забон "очаву" "ота", "зану" "апаву" "хоҳар", "холову" "амаву" "арвоху" "паъату" "падарлаънат" "ақлак" "мат"-ҳои русӣ бо дигару дигарҳову ғайраву ғайраҳоянд ва беҳудаду баҳуда истифода аз онҳо мекунанд. Нест фарҳанги суҳбату муомила. Ҳатто дар саҳифаҳои иҷтимоии интернетӣ агар касе фикри худро нависад, ҳатман ягон нафаре пайдо мешавад, ки бо навиштаи қабелаш хотири муаллифро малол месозад. Ман мутмаинам, ки ба ҳамин навиштаи ман ҳам ҳатман шахсе пайдо мешавад, ки эрод бигирад (хубаш). Метавонанд бадтар ҳам нависанд.

Ман фикр мекунам, шояд ин таъсири 70-солаи шӯравист, ки мо зери таъсири забону фарҳанги русӣ гардида будем. Чунки аксар мардуми олам русҳоро мардуми дағал мешуморанд ва хирсро шабеҳи онҳо медонанд.

Забони хуб, муомилаи хуш, сатҳи фарҳангу саводи шахсро нишон медиҳад. Баъзан ноҳияҳои дурдаст мераваму аз суҳбату муомилаи кампиракону мӯйсафедони деҳа, ки "биё баҷам, ай дар хоки пот садқа", "ҷунм садқат", "ҷонта гардм", "садқаи чашмот", "садқаи омаданот шавм", "дар хоки пот ҷунм" "балота гирам" ва ғайраҳоро истифода мебаранд, шод мешавам. Охир забони ширину муомилаи хуб ва бомуҳаббат ҳам ҷузъе аз фарҳанги мо асту шахсро зебо мегардонад. Мутаассифона, дар шаҳр ин нест ё камтар аст. Аммо бисёр олии мебуд, агар мо ҳам худамон аз он истифода мекардему ҳам ба фарзандону наберагонамон онро ба ҷои вожаҳои дар ноҳунак гирифтаи боло ёд медедем. Мо ку худро мардуми фарҳангӣ меҳисобем.

Фатҳиддин ЗАМОН,
рӯзноманигор

Ин суолро устоди донишгоҳе аз донишҷӯён мепурсад. Ҳама навъе дар ин мавзӯ сухан мегӯянд, ба ҷуз як донишҷӯ, ки чунин мегӯяд:

- Падар... он шахсиятест, ки ҳангоми хурдсолият ба ту ҳасти-яшро бахшид... ба хотири ту ҳама корро кард... рӯзҳо дар сармо кор кард, то поят пушида бошад... шабҳо хонаат гарм бошад... либосе бар танат бошад... шикаматро сер карду худ нимгурӯсна гашт...

Падар... касе аст, ки дар хурдӣ пойафзоли калонашро мепушиду ҳавасаш меомад... айнақҳои

ПАДАР КИСТ?

Барои тафаккур

бузургашро аз чашмонаш мегирифтӣ дар чашмони хурдат мегузошти мекандид... бо дасти кӯчакат дар рӯяш мушт мезадио оҳ намегуфт... ба рӯят шаппот намезад... балки дастонатро мебусид... саратро сила мезад...

Аз дар, ки ворид мешуд, туро дар оғӯш мегирифтӣ мекандид, дар ҳоле ки шояд он рӯз ҳазорон балову ғаму андӯх болои сараш буд...

Барои ту мекандид, то гирияро набинӣ... дар ҳоле ки ғаму азобу камбудӣ ҳаёт гулӯяшро мефишурд... Барои худаш дар ин замин ояндаеро ҳам шояд намедид, вале ба хотири ояндаи ту зинда буд... Вале ту чӣ?

Акнун, ки бузург шудӣ... падаратро хурд мебинӣ? Вақте саволат медиҳад: "Эй ин қадар мепурсӣ? - меғӯӣ... ҳоло он ки ӯ ба хотири итминони қалбияш аз ту мепурсад. Акнун, дигар пойафзоли бузургашро нишонаи ақибондагӣ мепиндорӣ. Либоси

кӯҳнашро нишонаи содалавҳияш меодӣ. Нигоҳҳои ҳавасмандонашро ба рӯят хирагӣ меодӣ... Дастатро қапиданашро нишонаи ба умурат даҳолатнамоӣ мепиндорӣ... Шабҳо аз кучо омаданатро фаҳмидан хостанашро нишонаи даҳолат ба ҳаёти шахсият меодӣ... Орзуи ҳарчи зудтар мурданашро мекунӣ... дар ҳоле ки (на дар хурдӣ ва на айни ҳол орзуи марги ту дар хотираш ҳам намерасад) ғайри ту орзуи дубора зиндашавии падаронашонро доранд...

Орзуи озодию дурӣ аз бари пирамарди дарди сарро мекунӣ, дар ҳоле ки дигарон сари гӯрҳои сокиту бесадо рафта, во падаро... гӯён ашк мерезанд... Орзуи бепадариро мекунӣ... аммо рӯзе мерасад, ки аз ту бесоҳибгару бепадартар дар рӯи замин ёфт нахоҳанд кард... аммо он рӯз пай мебарӣ, ки дигар касе ҷои холии ӯро пур нахоҳад кард...

УНВОН МУБОРАК, УСТОД!

Абдулҳамид Гулаҳмадов.

Ин ном ба хурду бузурги шаҳри Кӯлоб шинос буда, ба ӯ эҳтироми хоса доранд. Устод фаъолияти меҳнатнашро аз таълиму тарбияи насли наврас-омӯзгори мактаби миёнаи №10-и шаҳри Кӯлоб оғоз намуда, сипас ба омӯзишгоҳи омӯзгорӣ, Донишгоҳи

давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ ба сифати муаллим, методист, муаллими калон, муовини декани факултати физика ва математика кор кардааст.

Шуъбаҳои ҳизбии давр қобилияти кордонӣ, ташкилотчигӣ ва масъулиятшиносии устод Абдулҳамид Гулаҳмадовро ба назар гирифта, ӯро ба вазифаи инструктори шӯъбаи илм ва мактабҳои кумитаи ҳизби коммунистии вилояти Кӯлоб ба кор мегиранд. Сипас, муддати 18 сол раиси кумитаи иттифоқҳои касабии коркунони маорифи вилояти Кӯлоб, 13 сол муовини раиси Кумитаи амволи вилояти Хатлон кор кардааст.

Устоди гиромӣ дар кадом вазифае кор карда бошанд, ҳисси баланди масъулиятшиносии нишон дода, ташкилотчии хуби кори таълиму тарбия мебошанд ва муаллифи 5 асари илмӣ ва ме-

тодӣ ҳастанд. Дар ҳама ҷо бо дили гарму дасти тоза кор кардааст. Муаллифи беш аз 10 мақолаи илмӣ дар маҷаллаҳои илмӣ-методӣ мебошад.

30-юми августи соли 2018 дар қатори олимони, кормандони хизмати давлатӣ, омӯзгорон ва олимони соҳаҳои гуногуни хоҷагии халқ меҳнати устод Абдулҳамид Гулаҳмадов ба унвони "Корманди шоистаи Тоҷикистон" қадр карда шуд. Унвонро сарвари давлат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон мухтарам Эмомалӣ Раҳмон ба ӯ супориданд.

Ҳайати омӯзгорон, кормандон ва донишҷӯёни Коллеҷи иқтисодӣ-техникии ғайридавлатии шаҳри Кӯлоб устодро барои ин унвони баланд соҳиб шуданашон табрик гуфта, барояшон зиндагии осуда ва ҳаёти босуботро таманно доранд.

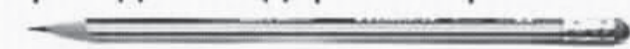
Маъмурияти Коллеҷи иқтисодӣ-техникии ғайридавлатии шаҳри Кӯлоб

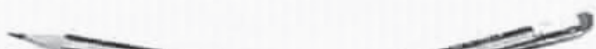
Ҳадаф доштан муҳим аст!

АКСҶОИ ГҶЁ

Ҳаёт доимо дар як маром нест..

Баъзан шуморо руҳан мешиканад ва ба саҳтиҳо дучор мешавад.

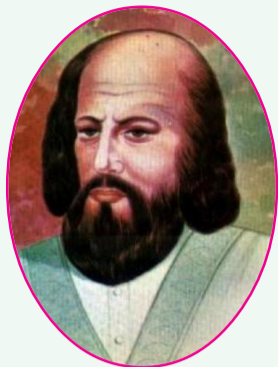

Ва ин шикастанатон, ба охир расидани ҳаётатон нест..

Балки саршавии ҳаёти нав аст.

СУХАНИ МОНДАГОР

Муҳаммад ҒАЗЗОЛӢ

Фарзанд амонат аст дар дасти падару модар ва дили поки фарзанд нафис асту нақшпазир, ҳар нақше, ки ба ӯ гузорӣ, чун мушк ба худ бигирад ва чун замин пок аст, ҳар тухме, ки дар вай бикорӣ, бирӯяд. Агар тухми хайру неки аст, ба саодати дину дунё расад ва падару модару муаллим дар он савоб шарик бошанд. Агар тухми бадӣ афканӣ ва ӯро ба ҳолаш гузорӣ, то ҳар чӣ хоҳад кунад ва бо ҳар кӣ хоҳад нишинад, ҳаргиз аз вай умеди неки накуни.

70-СОЛАГӢ ФАРХУНДА БОД!

1-уми сентябр муаррихи тоҷик, доктори илмҳои таърих (2012), профессор (2013), Корманди шоистаи Тоҷикистон (2013), Аълоҷии маорифи Тоҷикистон (1995), иштирокдори гуфтушунидҳои ғайрирасмии тоҷикон оид ба созишномаи сулҳ дар шаҳри Душанбе (1994-1995) ва Санкт-Петербург (1997) устоди Донишгоҳи давлатии Қўлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ АБДУЛЛОЕВ МАҲМУД ХОЛОВИЧ солрӯз дошта, ба синни мубораки 70-солагӣ расиданд.

Маъмурият, ҳайати профессорону омӯзгорон, донишҷӯён ва гурӯҳи эҷодии рӯзномаи "Анвори дониш" утдро ба муносибати солрӯзашон табрик намуда, баҳрашон зиндагии шоиста ва саодати рӯзгорро таманно доранд.

Солрӯз муборак бошад, устоди азиз!

СОПРӢЗ ХУҶАСТА БОД!

Маъмурият, ҳайати профессорону устодон, кормандон ва донишҷӯёни Донишгоҳи давлатии Қўлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ, инчунин ҳайати эҷодии рӯзномаи "Анвори дониш" омӯзгорон ва кормандони зерини донишгоҳро, ки аз 1-уми сентябр то 28-уми сентябри солиёни гуногун таваллуд шудаанд, табрику таҳният гуфта, аз даргоҳи Яздони пок барояшон тансиҳатӣ, умри бардавом, сари баланд, тани неруманд ва дар қору фаъолиятҳои комёбиҳои беназирро таманно доранд. Бигузур ҳамеша чун кӯҳҳои Помир сарбаланд, чун Рӯдакӣ хушбаён, чун Саъдӣ дарозумр, чун Ҳофиз шуҳратманд ва чун Қомӣ хоксор бошед! Ҳеҷ гоҳ БАХТ ва ХИЗР қошнои шуморо тарк насозанд! Мисли гулҳои баҳорӣ, ки ҳама саросар зебо ҳастанд, зебо бимонед. Хушбӯву хурсандӣ, ки беҳтарин ҳамсафари инсонанд, доим ҳамсафаратон бод!

Бигузур дар умратон баракат ва дар касбатон ҳалолкорӣ пайваस्ता амалӣ гардад.

1. АБДУЛЛОЕВ МАҲМУД, 01.09.1948, доктори илмҳои таърих, профессор;
2. ГАДОЕВ ЗОКИР, 01.09.1980, иқтисодчӣ, корманди шӯъбаи ҳисоб;
3. НАБИЕВ МУРОДАЛӢ, 01.09.1944, номзади илмҳои филологӣ, дотсент;
4. АЗИЗОВА НИЗОРАМО, 01.09.1968, саромӯзгори кафедраи химия, биология ва география;
5. ҲАСАНОВА ФАРЗОНА, 01.09.1992, ассистенти кафедраи иқтисод ва идора;
6. ШАРИФОВ БАХТОВАР, 01.09.1988, ассистенти кафедраи таҳсилоти томактабӣ ва кори иҷтимоӣ;
7. ШАРИПОВА ГУЛБУТА, 06.09.1974, мутахассиси бойгонӣ;
8. КАМОЛОВ ШОДМОН, 06.09.1991, ассистенти кафедраи фалсафа;
9. МУХТОВА ШОИРА, 08.09.1989, ассистенти кафедраи таҳлили математикӣ ва назарияи функсияҳо;
10. СУЛТОНОВ ИСМОИЛ, 09.09.1988, ассистенти кафедраи тарбияи ҷисмонӣ ва ОДХ;
11. НУРОВА ОЗОДА, 09.09.1980, ассистенти кафедраи забони русӣ;
12. УРОҚОВ МИРЗО, 10.09.1983, сардори маркази таҳсилоти фосилавӣ;
13. ТАЛБАКОВ ЛУТФУЛЛО, 12.09.1985, ассистенти кафедраи иқтисод ва идора;
14. АСОЕВ ИЛҲОМ, 12.09.1980, ассистенти кафедраи назарияи иқтисодӣ ва молия;
15. ДАВЛАТОВ РАҲМОНАЛӢ, 12.09.1990, мутахассиси марказӣ тестӣ;
16. ТОИРОВ САФАРМАД, 12.09.1989, ассистенти кафедраи забони русӣ;
17. ШОҲСАНАМИ РИЗО, 13.09.1990, ассистенти кафедраи илмҳои компютерӣ;
18. БОБОХОНОВА ШАҲРБОНУ, 13.09.1974, саромӯзгори кафедраи иқтисод ва идора;
19. ИСОЕВА ДИЛОРОМ, 13.09.1969, номзади илмҳои педагогӣ, мудири кафедраи психология;
20. ДАВЛАТОВА ФАРОҒАТ, 14.09.1985, ассистенти кафедраи забони тоҷикӣ бо методикаи таълими он;
21. САЛИХОВА ЛУТФИЯ, 14.09.1969, муаллими кафедраи адабиёти рус ва хоричӣ бо МТЗАР;
22. САДУЛЛОЕВА АНОРБӢ, 15.09.1965, лаборанти кафедраи физика, методикаи таълими он ва технологияи материалҳо;
23. НАЗАРОВА МАТЛУБА, 16.09.1968, ҷонишини декан оид ба тарбияи факултаи филологияи хоричӣ;
24. РИЗОЕВА РАӢНО, 20.09.1968, танзимгари факултаи филологияи тоҷик ва журналистика;
25. МИРЗОЕВА ЗУЛФИЯ, 21.09.1980, ассистенти кафедраи забони хоричӣ;
26. ИМОМОВ ЗАФАРҲОН, 22.09.1986, мутахассиси маркази бақайдгирӣ ва НТК;
27. САФАРОВ АҲЛИДДИН, 22.09.1986, ассистенти кафедраи менеҷмент ва маркетинг;
28. ИБОДОВА МАВЗУНА, 23.09.1988, ассистенти кафедраи иқтисоди корхона ва соҳибкорӣ;
29. ЯҚУБОВ ФИРӢЗ, 24.09.1991, ассистенти кафедраи сиёсатшиносӣ;
30. ФУЛОМОВА ЗАҲРО, 25.09.1963, фаррош;
31. ДАВЛАТОВА МАЛОҲАТ, 28.09.1985, саромӯзгори кафедраи тарбияи томактабӣ ва кори иҷтимоӣ;

ЗАРБУЛМАСАЛ - МАҚОЛ

1. Ҳамсафари нобино шудӣ, як чашматро бипӯш.
2. Мо ҳафт бародар будем; баъзеашон мурданду мурданд, ҳафт кас шудем.
3. Дар ҷойҳои худӣ одамро хурмат мекунам, дар ҷойҳои бегона - пӯстини мӯинаи одамро.
4. Барои мардум - коргар, барои хонавода - писар.
5. Ҷое, ки мардҳо бисёранд, он ҷо ҳезум намеёбӣ; ҷое, ки занҳо бисёранд - об нест.
6. Дихӣ - мегири, кошӣ - медаравӣ.
7. Барои якрӯза зиёфат чил рӯз ташаккур бояд гуфт.
8. Шутуркуш аз бузкуш гӯшт пурсидааст.
9. Аз як дона гандум атола пухта намешавад.
10. Касе, ки сараш дард намекунад, чи парво дорад.
11. Вақте ки бургут пир шавад, муш шикор мекунад.
12. Ҷое, ки сағ нест, хук аккос мезанад.
13. Кадом ангуштро нагазӣ, як хел дард мекунад.
14. Касе, ки худаш афтид, гиря намекунад.
15. Касе, ки оҳиста роҳ равад, хеле дур меравад.
16. Зоғ ҳар кучо бошад, бадтар аз шохин аст.
17. Чархҳои пеши ароба кучо, ки раванд, чархҳои қафои он низ

- аз пасаш меравад.
18. Модари роҳ - сумҳо, модари гуфтугӯ - гӯшҳо.
19. Ман зӯрам, мағӯй, ки ба одами зӯртар бармехӯрӣ.
20. Шахси хушрӯй зебо нест, шахси дӯстдошта зебо аст.
21. Қасоси сағро аз турна мағир.
22. Бургут - боша, паррандаи соҳибчангол.
23. Аз дасти одами бад оби ҳаёт диҳад ҳам манӯш.
24. Одами бафурча (бешитоб) бо ароба ҳам харгӯшро дастгир мекунад.
25. Сӯзиши суҳан дардноктар аз сӯзиш дар оташ аст.
26. Ба одами бад неки кунӣ, қадарашро намедонад; ба одами нек бадӣ кунӣ, фаромӯш намекунад.
27. Риши сафедшуда дигар сиёҳ намешавад.
28. Нури чароғ ба танаш намефтад, хубҳои инсон ба наздиконаш наменамад.
29. Тухми имрӯз беҳ аз мурғи фардо.
30. Ба мурғи кӯр ҳама чиз дона аст.
31. Аз гап гап мебарояд, агар хомӯш истӣ, аз кучо он барояд.

МУАССИС:

ДОНИШГОҶИ ДАВЛАТИИ ҚҶЛОБ
БА НОМИ АБӢАБДУЛЛОҶИ
РӢДАКӢ

ҲАЙАТИ МУШОВАРА:

АБДУЛЛО ҲАБИБУЛЛО,
доктори илми физика ва
математика, профессор, Узви
вобастаи АИ ҚТ, ректори
Донишгоҳи давлатии Қўлоб ба
номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ

КАРИМОВ САМАРИДДИН,
доктори илми химия, профессор,
Узви пайваस्ताи АМТ

ИБОДОВ МАҲМАДУЛЛО,
доктори илми фалсафа,
профессор

ҚУМЪАХОН АЛИМӢ,
доктори илми филология,
профессор

ХОЛИҚОВ САФАР,
номзади илми кимиё

ХУДОЙДОДОВА ШАРОФАТ,
номзади илми филология, дотсент

САЙДАҲМАДОВА ДИЛОРОМ,
номзади илми педагогика,
дотсент

АБДУЛЛОЕВ МАҲМУД,
доктори илми таърих, профессор

МИРЗОЕВ САЛИМ,
доктори илми педагогика,
профессор

ҚӢРАЕВ БОБОХОН,
саромӯзгор

САРМУҲАРРИР:

ҚАҲОНГИР РУСТАМ

КОТИБИ МАСЪУЛ:

ЭРАҚ ДАВЛАТОВ,
номзади илми филология

ҲАБАРНИГОРОНИ ИҲТИЁРӢ:
САМАРИДДИН НАБИЕВ
ГУЛАФЗО ДАВЛАТОВА

САҲИФАБАНД:

МУНИСА КАРИМОВА

Андеша ва ақидаҳои нашршудаи
шахсии муаллифон дар мақолоти
гузоришҳо ақидаи расмии ҳайати
эҷодии рӯзнома махсуб намешавад.
Дурустии асноду далели мақолаҳо ба
ухдаи муаллифон аст.

Рӯзнома дар ҚДДМ
“Мега-принт” ба таъб расидааст.
Адади нашр 4000

Нашрия дар Вазорати
фарҳанги Қумҳурии Тоҷикистон №030/
РЗ-97, 30.08.2017 аз нав ба қайд
гирифта шудааст.

Маводҳо бо забонҳои
тоҷикӣ, русӣ ва англисӣ нашр мешаванд.
Рӯзнома тариқи обуна дастрас
мегардад.

НИШОНӢ:

735360. ш.Қўлоб, кўчаи С. Сафаров 16
E-mail: anvor.donish@kgu.tj
Телефон: корӣ: (83322) 3-31-15,
мобили: 918-13-99-68; 981-00-02-19